

OKUPACIJA PALESTINE

30.000+ MRTVIH

5.600.000 BEGUNCEV

IZGUBA VEČ KOT 80% OZEMLJA

SISTEMSKO NASILJE

1947 - 2023

GAZA

36.000+ MRTVIH

81.000+ RANJENIH

10.000+ POGREŠANIH

37.000.000 TON RUŠEVIN

ZAHODNI BREG

523+ MRTVIH

5.000+ RANJENIH

OKTOBER 2023 - DANES

DNEVI SOLIDARNOSTI S PALESTINO V MARIBORU

I niciativa nevladnih organizacij s področja kulture in mladine, kulturne delavke_ci, v Mariboru živeče_i Palestinke_ci in širša pretresena javnost vas med 5. in 13. junijem 2024 vabimo na kulturne dogodke, s katerimi želimo izraziti solidarnost s palestinskim ljudstvom.

V zadnjih devetih mesecih, ko Izrael izvaja genocid nad Palestinkami_ci, je bilo ubitih že več kot 36. 000 ljudi, od tega vsaj 15.000 otrok. Več kot 10.000 ljudi je pogrešanih, ranjenih pa več kot 81.000. Ob izraelskih zločinih in neukrepanju zahodnih držav zmanjkuje besed. Priznanje

Palestine s strani Vlade RS prihaja desetletja prepozno, saj Palestine kmalu ne bo več. Nujno bi bilo, da Slovenija takoj prekine vse politične in diplomatske stike z Izraelom in se pridruži tožbi Južnoafriške republike.

Vsled grozot, ki se dogajajo, želimo skozi palestinska pričevanja in literaturo, gledališke predstave, fotografsko razstavo, filme, predavanja, pogovore in analize ekonomsko-politične srži, ki poganja nenehno vojno stanje in zaostrovanje razmer, osvetliti ustvarjanje, trpljenje in boj palestinskega ljudstva za svobodo.

PROGRAM

**5. 6., 6. 6. in 10. 6. 2024, različne lokacije
BRANJE PALESTINSKE LITERATURE IN POEZIJE****Termini in lokacije:****5. 6. 2024** ob 15.30, **GT22** (zunanj razstavišče),
Židovska ulica 2b**6. 6. 2024** ob 10.00, **Rajzefiber**, Ulica škofa Maksimilijana Držečnika 2**10. 6. 2024** ob 14.30, **atrij Vetrinjskega dvora**

Branje palestinske literature in poezije je pobuda, ki poteka znotraj tedna podpore Palestini in palestinskemu ljudstvu, ki jo organiziramo delavke in delavci na področju kulture v Mariboru ter drugi zainteresirani posamezniki_ce. Zavedamo se, da z branjem ne bomo mogli ustaviti vojne in z njim povezanega trpljenja na zasedenih palestinskih ozemljih. Kljub temu pa si srčno želimo, da bi z branjem literature, povezane s

Palestino, v našo javnost prinesle boljši vpogled v bogato zgodovino in kulturo Palestink in Palestincev, saj menimo, da bi nam lahko bila bolj poznana, bolj blizu. Kajti iz bližine ter razumevanja vznika solidarnost, h kateri nas pozivajo tudi med nami živeči Palestinci in Palestinke, ki že dolgo časa trpijo s svojimi nesvobodnimi sonarodnjaki.

Brali bomo v slovenščino prevedena dela palestinskih avtoric in avtorjev, pa tudi dela, ki so v zvezi s Palestino. Vljudno vabljeni, da prisluhnete prebiranju misli, poezije, pripovedke, odlomkom zgodb palestinskih ustvarjalcev in ustvarjalcev. Dvignimo se nad slabo, nad nasilje in bodimo prijatelji v besedi, pogumu, solidarnosti.

NE BODIMO SAMI, BODIMO MOSTOVI.Dogodek organizirata **Maja Pan** in **Tonja Jelen**.**5. 6. 2024, različne lokacije
TEMATSKA ŠTEVILKA ČASNIKA INDIJANEZ**

Izšla bo posebna številka časnika Indijanez, ki bo v celoti posvečena temi izraelske okupacije Palestine. Osrednji del številke bo namenjen izpovedim Palestink in Palestincev, ki se že desetletja vsakodnevno soočajo s posledicami sistemskega nasilja Izraela, objavljen pa bo tudi program dogodkov in aktivnosti, ki jih ob tej priložnosti pripravljajo druge sodelujoče organizacije.

Objavljene vsebine bodo na voljo v elektronski obliki na spletni strani časnika, 5. junija pa bo izšla še tiskana izdaja, ki bo brezplačno distribuirana po lokalih in drugih zbirališčih v Mariboru.

Dogodek organizira **Društvo Indijanez**.**6. 6. – 13. 6. 2024, različne lokacije
RAZSTAVA FOTOGRAFIJ: USMERIMO POZORNOST NA GAZO****Termini in lokacije:****Rajzefiber**, Ulica škofa Maksimilijana Držečnika 2, **6. 6. – 13. 6. 2024****Stena GT22**, Židovska ulica 2b,
6. 6. – 13. 6. 2024**Vetrinjc BarCoda** (atrij Vetrinjskega dvora),
6. 6. – 13. 6. 2024

Gaza se po devet mesečnem izraelskem bombardiranju, izvajanju genocida nad Palestinkami_ci in popolnem obleganju, ki je onemogočilo dostop do elektrike, vode, hrane, zdravstvene oskrbe in humanitarne pomoči, pogreza v temo. Kolektiv dokumentarnih fotografij_ov **Activestills** daje na voljo zbirko fotografij, ki jih je posnel fotograf **Mohammed Zaanoun** novembra 2023 v Gazi. Kolektiv od leta 2005 prireja ulične razstave za ozaveščanje o pravicah Palestink_cev in boju za svobodo. Prepričani so, da je treba ulice ponovno izkoristiti za politično udejstvovanje, zato pozivajo k razširjanju fotografij in usmerjanju pozornosti na Gazo.

Posameznice_ke, skupine in kolektive vabijo, da fotografije razstavijo na ulicah, v javnih prostorih ali središčih skupnosti ter tako ozaveščajo o dogajanju v Gazi in podprejo globalno mobilizacijo za ustavev množičnega bombardiranja in genocida, ki ga izvajajo izraelske kolonialne sile.

Dogodek organizirajo: **KUD Coda**, **Društvo Hiša!**, **Moment**, **iLabGT22**, **Gibanje za pravice Palestincev**, **Pekarna Magdalenske mreže**, **KUD Plesna delavnica Zafir**.

**10. 6. 2024, 20.30, velika dvorana Vetrinjskega dvora
PROJEKCIJA FILMOV ARABSKE PODOBE V SLOVENIJI IN PRIPOVEDUJ
SVOJO ZGODBO, MAJHNA PTICA****ARABSKE PODOBE V SLOVENIJI**

2010, 23 min

Režija: Aicha Boughazi, Sami Rahim, Marwan Al Ayoub, Hisham Hamad,
Maja Malus Azhdari

Film odgrinja vsakdanji svet Arabcev in njihovih otrok, ki živijo med nami. Ob prijetnem druženju ob kartanju, slikanju, plesu, petju dobimo avtentično podobo ljudi, ki vrsto let živijo med nami, a imamo o njih vse prevečkrat izkrivljeno podobo zaradi poročanj množičnih medijev, ki v nas vlivajo strah in predsodke. V dokumentarnem filmu se približamo prijetnim ljudem, ki gradijo medkulturni most med Slovenci in Arabci.

**PRIPOVEDUJ SVOJO ZGODBO, MAJHNA PTICA / TELL YOUR TALE,
LITTLE BIRD**

1993, 90 min

Režija: Arab Loutfi

Film Tell your tale, Little Bird je dokumentarni film o palestinskih ženskih borkah, posnet leta 1993. Pripoveduje o izkušnjah sedmih palestinskih žena, ki so v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja sodelovale v oboroženem odporu palestinskega ljudstva in zaradi tega preživele velik del svojega življenja v izraelskih zaporih, katerih nasilni režim jih ni uspel streti - ampak ravno obratno, še okrepiti njihovo sestrstvo in somoč. Skozi njihove zgodbe razumemo, zakaj so te ženske postale simbol upora svojega ljudstva. Film prikazuje podobo samozavestne, neprizanesljive in ponosne ženske identitete. Razkrije pa tudi politično zlorabo nalepke »terrorist_ka«, ki se načrtno lepi na vse in vsakogar, ki se upira.

Dogodek organizirajo: **Mitra**, **društvo za razvoj avdiovizualne kulture in medkulturnega dialoga**, **Mednarodni festival dokumentarnega filma Dokudoc**, **Društvo za kulturo, razumevanje in dialog Rozana**, **Konzorcij Film in Maribor**, **Društvo za razvoj filmske kulture Maribor** in **filmski kritik Žiga Brdnik**; ob pomoči **Participativne ljubljanske avtonomne cone - PLAC**.

**10. 6. 2024, 19.00, Velika dvorana Vetrinjskega dvora
PREDSTAVA MED DVEMA ZIDOVOMA**

Predstavo, ki je bila premierno prikazana jeseni 2014, obujamo, saj je danes aktualna bolj kot kadarkoli.

Predstava se ukvarja z intimnimi izkušnjami Palestink in Palestincev, ki so od ustanovitve države Izrael, torej desetletja, podvrženi sistematičnemu kršenju temeljnih pravic. Raziskuje razpoke med družbeno resničnostjo življenja palestinskega prebivalstva in dojemanjem te resničnosti na »Zahodu«. Opira se na medijske reprezentacije in jih sooča s patologijami, ki so se v času okupacije razvile v palestinski družbi.

Predstava temelji na dramskem besedilu 'KEFFIYEH - MADE IN CHINA' palestinske pesnice in dramatičarke Dalie Taha in bo izvedena kot

bralna uprizoritev. **Dalia Taha** skozi svoje like o okupaciji nikoli ne govori neposredno, temveč skozi intimne, tesnobne, žalostne in na trenutke humorne pogovore razkriva razsežnosti življenja pod okupacijo.

Avtorja koncepta: Nina Vombergar in Jaka Andrej Vojevec

Literarna predloga: Dalia Taha: Keffiyeh - Made in China.

Prevod: Nina Vombergar

Strokovna podpora in pomoč: Nada Pretnar

Zasedba: Tjaša Kosar, Sanja Kranjc, Grega Močivnik, Maca Svete, Neja Šmid, Jaka A. Vojevec, Nina Vombergar

Produkcija: KUD Transformator

Dogodek organizira **KUD Transformator**.

**11. 6. 2024, 19.00, Dvorana Gustaf, Kulturni center Pekarna
PROJEKCIJA FILMA PET RAZBITIH KAMER**

PET RAZBITIH KAMER / FIVE BROKEN CAMERAS

2011, 86 min

Režija: Emat Burnat

O umetniški produkciji na okupiranem ozemlju palestinski pesnik Marvan Mahul pravi: »Da bi lahko pisal poezijo, ki ni politična, moram slišati ptice, in da bi jih lahko slišal, morajo vojna letala utihniti.«

Film **Pet razbitih kamer** nam tako prikaže vseprisotnost izraelske agresije nad palestinskim ljudstvom; ko Emat Burnat, preprost kmet iz vasice Bil'in, kupi svojo prvo digitalno kamero, želi z njo zgolj dokumentirati otroštvo svojega novorojenega sina. Kaj kmalu pa se izkaže, da bo le-to neizogibno zaznamovano s segregacijo, absurdnim

nasiljem in vseprisotnostjo smrti. Emat tako rekoč čez noč postane vojni poročevalec, njegova kamera pa sredstvo mirnega odpora; ravno zato mu jo izraelski agresor tudi vedno znova skuša razbiti.

Film se osredotoča na izraelsko kolonizacijo Zahodnega brega od devetdesetih let naprej in pokaže, kako se je postopoma in vedno bolj nasilno kradlo in uničevalo zemljo palestinskim kmetom z gradnjo nezakonitih naselbin in vedno hujšim trpičenjem s strani vojske, priseljencev in izraelske države.

Dogodek organizirajo: **Mitra, društvo za razvoj avdiovizualne kulture in medkulturnega dialoga, Mednarodni festival dokumentarnega filma Dokudoc, Konzorcij Film in Maribor, Društvo za razvoj filmske kulture Maribor in filmski kritik Žiga Brdnik; ob pomoči Participativne ljubljanske avtonomne cone - PLAC.**

12. 6. 2024, 19.30, Pekarna Magdalenske mreže, Kulturni center Pekarna

IDEJA SVOBODE V PALESTINI: NEKOČ, DANES, JUTRI

Pogovor ob predstavitvi revije Borec

Obsežni sklopi o Palestini, objavljeni v dveh zvezkih revije Borec, prinašajo palestinska pričevanja in poezijo upora ter mednarodne apele, pogovore in analize ekonomsko-politične srži, ki poganja nenehno vojno stanje in zaostrovanje razmer.

O tem, kaj je v preteklosti pomenila solidarnost s palestinskim ljudstvom in kako se je kazala jugoslovanska politična podpora palestinskemu boju za svobodo, kaj pomeni svoboda za Palestinke_c, zakaj se premalo govori o sionistični nadvladi na območju historične Palestine in zakaj zahodne vlade še kar naprej podpirajo Izrael, se bomo pogovarjale_i z gosti_jami **Wafo Kanaan**, farmacevtko in humanitarno delavko iz Gaze, ki z družino živi v Ljubljani, **Žigo Smoličem**, mladim raziskovalcem in asistentom na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze

v Ljubljani, z novinarko **Kristino Božič** in s kulturno antropologinjo **Majo Lamberger Khatib**. Z gostjami in gostom se bo pogovarjala **Urška Breznik**.

Revija **Borec**, ki izhaja že 75 let, se opira na historični materializem, svetovno-sistemske pristope raziskovanja, ki razčlenjujejo notranje, sistemske povezave med fašizmom, kolonializmom, rasizmom, šovinizmom in podobnimi procesi, ki zaradi prevlade kapitalističnih družbenoekonomskih odnosov in ureditev niso stvar preteklosti, ampak na žalost jedro sedanosti. Zaradi tega ostaja temeljni vzgib revije ozaveščanje in izobraževanje. Pri tem imamo vedno močno vlogo ljudje sami, naše delovanje in zelo raznolike in večplastne izkušnje, spomini – to niso nepomembne subjektivnosti, ki se jih prepogosto diskvalificira kot obrobne reči. Nasprotno, to je območje zavedanja in odgovornosti.

Dogodek organizirajo **Pekarna Magdalenske mreže, Založba SOPHIA in Gibanje za pravice Palestincev**. Dogodek se odvija v okviru **30. obletnice Kulturnega centra Pekarna**.

50 ZGODB PALESTINCEV O ŽIVLJENJU POD OKUPACIJO

IZRAELOVA KRVAVA ESKALACIJA NASILJA, KI SE ODVIJA OD LANSKEGA OKTOBRA, ZA SEBOJ PUŠČA NEPOPISSNO OPUSTOŠENJE IN TRPLJENJE. ODZIV MEDNARODNEGA POLITIČNEGA APARATA NAM SICER NE BI DAL VEDETI, DA IZRAEL NAD PALESTINCI ODKRITO IN NAČRTNO IZVAJA GENOCID; DA JE ŠLO TOVRSTNO ESKALACIJO VSESKOZI PRIČAKOVATI, PA KAŽE DEJSTVO, DA JE TO ZGOLJ NAJNOVEJŠE POGlavJE VEČ DESETLETIJ TRAJAJOČE OKUPACIJE IN ETNIČNEGA ČIŠČENJA, KI ZA PALESTINCE TAKO V GAZI KOT NA ZAHODNEM BREGU TUDI V NAJBOLJ OSNOVNIH POGLEDIH NAREKUJETA VSAKDANJE ŽIVLJENJE.

Junija 2017 je minilo 50 let od začetka izraelske vojaške okupacije Zahodnega brega (vključno z Vzhodnim Jeruzalemom) in Gaze.

Urad Združenih narodov za usklajevanje humanitarnih dejavnosti (angleško United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs; na kratko OCHA) na okupiranih palestinskih ozemljih je ob 50-letnici okupacije zbral zgodbe 50 Palestincev, ki so bile do tedaj objavljene v različnih virih in publikacijah. Zgodbe ponazarjajo, kako izgleda življenje pod okupacijo in kakšne so njene

humanitarne posledice.

Kot je zapisano v uvodnem besedilu projekta, je okupacija "izolirala skupnosti, raztrgala družbeno kohezivnost, Palestince oropala človekovih pravic, prizadela gospodarsko aktivnost in spodkopala pravico ljudi do samoodločanja."

Življenje v Palestini pomeni življenje, ki je na vseh nivojih podvrženo sistemskemu nasilju. Prosto gibanje, svobodni odhodi in vrnitve, izobraževanje, gradnja domov, dostopanje do naravnih virov, razvoja gospodarstva in celo

dostop do dobrin, kot so voda, elektrika in zdravstvo – vse to so stvari, ki za Palestince na okupiranih ozemljih niso samoumevne, pač pa o njih odločajo izraelske oblasti in vojska. Na območju razkosanega Zahodnega brega dodatno nevarnost predstavljajo izraelski naseljenci, ki pustošijo po palestinskih skupnostih.

Ne le, da okupacija traja še danes, skoraj desetletje po omenjenem projektu, ampak se sistemsko nasilje nad Palestinci grozljivo stopnjuje vse od oktobra 2023 in napada Hamasa na Izrael. Slednjega okupator s pridom izkorišča kot

izgovor za popolno blokado že tako osiromašene in izžete Gaze ter za vojaško operacijo, ki je za seboj (uradno) pustila že več kot 36.000 mrtvih.

Zgodbe, ki jih je OCHA zbral ob 50-letnici okupacije, pripovedujejo o različnih oblikah trpljenja in bolečine, od "nevidnih" (a enako dušičih) do tistih bolj eksplcitnih. Zgodbe smo prevedli in povzeli, deloma tudi v opomin, da se nasilje nad Palestinci ni začelo 7. oktobra 2023 – zdaj gre zgolj za novo, še bolj krvavo poglavje v izraelskih prizadevanjih za izbris Palestine.

RIFQA AL KURD – SHEIKH JARRAH, VZHODNI JERUZALEM

1. decembra 2009 je skupina izraelskih naseljencev v spremstvu oboroženih stražarjev vstopila v dom družine Rifqe Al-Kurd v soseski Sheikh Jarrah v Vzhodnem Jeruzalemu in zavzela del hiše. Skupina je dom izpraznila ter pohištvo in osebne predmete družine zmetala na cesto.

»Naseljenci v moji hiši ne živijo za stalno. Prihajajo v skupinah, plešejo, molijo in nas preklinjajo. Potem spet odidejo in čez čas pridejo drugi. Mi vidim, kaj se dogaja v hiši, ker so vsa okna prekrili s kartonom in pleksi steklom. Ne smem iti preblizu hiše, ker so vse naokoli kamere in bi prišla policija, če bi poskusila.

Pogosto nas fizično napadejo: mojo hčerko, ki je stara 50 let, so že štirikrat poslali v bolnišnico. Vedo, da ima probleme s srcem in jo vedno udarijo v bližini srca. Enkrat bi gotovo umrla, če ne bi bilo soseda zdravnika, ki je prihitel in ji pomagal.«

A. S. – SILWAN, VZHODNI JERUZALEM

Decembra 2010 smo spoznali A. S., takrat 13-letnega dečka, ki nam je povedal o svoji aretaciji in grobemu ravnanju izraelske policije.

»Ob štirih zjutraj smo slišali glasno trkanje. Nismo si mislili, da so prišli koga aretirat, ampak da so prišli rušiti našo hišo, ker smo dobili nalog za rušenje. Moj oče je vprašal, kdo je. Vojaki so se identificirali in rekli, da so prišli aretirat Hamado. Brez da bi odprl vrata, je oče odvrnil, da niso na pravem naslovu, saj tukaj ni nobenega Hamade. Rekli so mu, naj odpre vrata in našteje, kdo so njegovi sinovi in da če tega ne bo storil, bodo v hišo vrgli solzivec. Oče nas je pričel naštevati, enega po enega, in ko je prišel do mojega imena, so ga vojaki ustavili. Rekli so, da sem metal kamne, hoteli so me odpeljati.

Ne vem točno, koliko, ampak moralo je biti vsaj 6 džipov, mogoče 8 ... zdelo se je, kot da je na stotine policistov, policistov pod krinko

in specialnih enot. Vstopili so in me zvelkli iz postelje, niso mi niti pustili, da bi se oblekel ali obul. Vkljeni so mi roke in me odpeljali bosega, na sebi sem imel samo pižamo. Vsega skupaj so nas tisto jutro aretirali šest otrok. Staršem niso dovolili, da se peljejo z mano, oče je šel za nami.

Ko smo prispeli na policijsko postajo, so me peljali v sobo številka 4, in nekdo me je zaslišal. Hotel je, da priznam, da sem tisti dan metal kamne. Najprej nisem želel ničesar priznati. Vedno ko sem pogledal stran, mi je dal klofuto. Kar naprej me je spraševal, jaz pa sem vztrajno zanikal. V oči mi je pihal cigaretni dim. Zgrabil me je za ramo in močno stisnil, potem pa me je zabrisal v steno; začel mi je krvaveti nos.

Prosil sem za robčke, da bi si obrisal nos, ampak mi jih ni dal. Dobil sem jih od nekoga drugega. Potem mi je rekel, naj poklekнем; odvrnil sem, da klečim samo pred Stvarnikom. Brnil me je v notranji del desnega stegna. Pred mano so si popekli kruh in sir. Vprašali so me, če sem lačen, in mi vrgli vroč sir na roko. Vseskozi so mi govorili, da moram samo priznati, da sem metal kamne, in me bodo spustili. Na koncu sem samo želel iti domov, zato sem priznal, da sem vrgel samo en kamen.

'En kamen ali več?' so me vprašali in odvrnil sem, da samo enega. Vprašali so me še enkrat: 'Niti drugega kamna ne?' Vztrajal sem, da je bil samo eden.

Želeli so vedeti, če so z mano metali kamne še drugi; povedal sem jim, da sem bil sam. Vzeli so mi prstne odtise in podpisati sem moral neke dokumente – ne vem, kaj je v njih pisalo, ker so bili v hebrejščini. Nato so očetu dovolili, da me je odpeljal domov.«

MOHAMMAD MUHAEISEN – ASH SHUJA'IEH, GAZA

»Star sem 31 let in prihajam iz soseske Ash Shuja'iyeh v mestu Gaza. Lani poleti [2014] sem dokumentiral vojno skozi objektiv. Čeprav sem bil v nenehni nevarnosti, sem čutil dolžnost, da svetu pokažem, kako moji ljudje trpijo. Moja hiša je bila povsem uničena in zdaj sem notranje

razseljena oseba.

Delam za lokalno tiskovno agencijo v Gazi in prostovoljno sodelujem s kar nekaj novinarskimi portali, prvotno pa sem študiral medicinsko tehnologijo. Prepisal sem se na fotonovinarstvo, ko sem odkril, da sem za to nadarjen, in do zdaj sem osvojil šest nagrad, čeprav v Gazi ni fotografskih tečajev. Nedavno sem zmagal na fotografskem natečaju Svetovnega humanitarnega vrha, ki ga je organizirala Regionalna pisarna za Bližnji vzhod in Severno Afriko pri OCHA. Zmagal sem s fotografijo iz leta 2014, na kateri je ranjen palestinski otrok, deklica po imenu Dalia Khalifa. Nagrada za zmagovalno fotografijo je bil fotoaparar.

Dalio sem prvič videl v bolnišnici. Navdihnili me je slika afganistanskega dekleta, ki je pred leti dobila nagrado World Press Photo, in razmišljal sem, kako lahko najbolje izrazim občutek vojne skozi prizmo obraza te majhne deklice. Deklica je bila stara komaj devet let. Ranjena je bila med spanjem, ko je bomba zadela njeno hišo, tako kot mnogi otroci v Gazi.«

Mohammadova zmagovalna fotografija, na kateri je 9-letna Dalia Khalifa

ZEINAB – TEL ADASSA, JERUZALEM

Ko je bila okoli Vzhodnega Jeruzalema zgrajena varnostna oziroma ločitvena pregrada (pogosto imenovana kar Zid), je bila beduinska skupnost Tel al 'Adassa ločena od preostanka Zahodnega brega. Tamkajšnji prebivalci imajo kljub temu osebne izkaznice Zahodnega brega in jim ni dovoljeno bivati v Vzhodnem Jeruzalemu.

Zeinab je bila leta 2010 stara dvanajst let, njena sestra Zeina pa devet. Njuna teta, Um Ibrahim, je takrat povedala, da je vse od leta 2006 dostop otrok do šole v kraju Bir Nabala na drugi strani zidu otežen: desetminutni sprehod do šole se je namreč spremenil v pot, dolgo eno uro ali še dlje, odvisno od čakanja na nadzorni točki.

»Zaradi Zidu in zato, ker nimamo dovoljenj, je moja hči Amna pustila šolo pri petnajstih, druga dva otroka pa pri enajstih in trinajstih,« je povedala in razložila: »Dekleta pogosteje izostajajo iz šole in jo tudi pogosteje pustijo, ker si navadno ne upajo plezati preko Zidu za razliko od fantov.«

Tudi Zeinab in Zeina, ki sta obiskovali šolo v Bir Nabali, sta se izpisali. Oče se je odločil, da ju bo skupaj z mlajšim bratom vpisal v zasebno šolo v kraju Beit Hanina, razlaga Abu Ibrahim: »Namen je bil, da dobijo primerno izobrazbo, čeprav ne smejo živeti v Jeruzalemu. Stroški pa so visoki: vpisnina znaša 1.000 izraelskih novih šekelov [250 evrov] po otroku, plus še enkrat toliko za uniforme in knjige.«

OPOMBA: Po objavi poročila OCHA o Vzhodnem Jeruzalemu leta 2011, iz katerega zgornje pričevanje izvira, je bila celotna skupnost Tel al 'Adassa razseljena.

NASSER SAMMOUR – AL-QARARA, GAZA

»Pred zimsko sezono 2016 sem imel pri posestniku v Al-Qarari v najemu 150 dunumov [1 dunum = 1000m²] zemlje, približno 700 metrov od Zidu, kjer sem zasadil 13 vrst listnatih in deževnih kultur. Na 50 dunumih oziroma tretjini zemlje sem posadil špinačo, ki je pozimi iskana. Vse je šlo dobro. Našel sem veletrgovca, ki mi je za pridelek vnaprej plačal 11.100 dolarjev.

Januarja 2017, samo tri dni pred pobiranjem pridelka, je izraelsko letalo pridelek poškropilo s herbicidi in vsa špinača je bila uničena. Denar, ki sem ga dobil od trgovca, sem že porabil za kritje stroškov in najemnine. Okoli 43.000 dolarjev izgube imam. Trgovcu nimam od kod vrniti denarja.

UJETO

Zemljo sem na novo zasadil z drugimi sezonskimi kulturami, da bi delno pokrili velike izgube. Na srečo sem tokrat pridelek pred aprilskim škropljenjem pokrili z najlonom, tako da je škoda bila minimalna.«

JAMILA ASH SHALADEH
– H2, HEBRON

Jamilin dom se nahaja med nadzorno točko Bab Az Zawiya in nadzorno točko 55, v neposredni bližini izraelskih naselbin. Nekdaj odprto in naravno osvetljeno dvorišče je pokrito s kovinsko mrežo, ki družino ščiti pred kamni in smetmi, ki jih vanje mečejo naseljenci. Dvorišče meji z vrtcem, ki je redno prizorišče nadlegovanja s strani naseljencev. Jamila pove, da so pred odprtjem vrta naseljenci pogosto sedeli na zidu ter nadlegovali njo in njeno družino, zaradi česar so ga bili primorani povišati.

Stara je 55 in na ulici Al-Shuhada živi že 30 let, v izraelskih zaporih pa je bila zaradi zoperstavljanja naseljencem in vojakom pridržana že 25-krat. Spregovorila je o svojih izkušnjah z naseljenkim nadlegovanjem in nasiljem ter vojaškimi zaporami.

»Mesec dni že nisem zapustila hiše. Boleham za astmo in ne prenesem več poniževanja vojakov na nadzornih točkah z vsem tistim skeniranjem, pregledi in zamudami. Nehala sem celo hoditi k zdravniku. Nehala sem jemati zdravila, uporabljam samo še inhalator, ki mi ga je kupil sin.

Vsi sorodniki živijo izven starega mesta; od oktobra 2015 me nihče ne more obiskati. Za bajram smo spekli kekse in se pripravili, ampak nikogar niso spustili noter. Vidim lahko samo sosedo, pred kratkim je prišlo tudi nekaj mednarodnih obiskovalcev, ki so izrazili solidarnost.

Pogosto sem doma po cele dni, brez da bi kogar koli videla, gledam le stene. Še gor ne morem pogledati v nebo, brez da bi se spomnila na nadlegovanje naseljencev. Življenje na ulici Al-Shuhada je nočna mora. Nobene človeškosti ni. Nobene odgovornosti ni. Prepuščeni smo muham naseljencev in vojakov.«

HEBRON, NAJVEČJE MESTO NA ZAHODNEM BREGU, JE BIL PRED LETOM 1997 V CELOTI POD IZRAELSKIM NADZOROM. HEBRONSKE PROTOKOL JE TAKRAT MESTO RAZDELIL NA DVA SEKTORJA, H1 POD NADZOROM PALESTINSKE NARODNE UPRAVE IN H2 POD NADZOROM IZRAELSKÉ VOJSKE. V SEKTORJU H1 ŽIVI OKOLI 120.000 PALESTINCEV, OKOLI 33.000 PA JIH JE OSTALO V SEKTORJU H2, KI VKLJUČUJE STARO MESTNO JEDRO IN KJER ŽIVI TUDI OKOLI 700 IZRAELSKIH NASELJENCEV. PALESTINSKI PREBIVALCI SEKTORJA H2 SO PODVRŽENI MERAM, KOT SO POLICIJSKE URE, OMEJEVANJE GIBANJA PEŠCEV, PREPOVEDI GIBANJA VOZIL TER ZAPIRANJE TRGOVIN IN KOMERCIALNIH STAVB. IZRAELSKI NASELJENCI SO IZ OMEJITEV IZZVETI.

SALAH MAJJAD – NABI
ILYAS, QALQILIYA

Salah je 45-letni kmetovalec in oče šestih otrok. Pred kratkim ga je oškodovala izgradnja obvoznice ceste 55, ki poteka skozi vas Nabi Ilyas. Cesta povezuje mesti Nablus in Qalqiliya, prav tako več naselbin povezuje z Izraelom. Izraelske oblasti trdijo, da gostota prometa na cesti 55 predstavlja varnostno grožnjo.

Čprav je prvotni načrt za novo obvoznico bil sprejet pred več kot 20 leti, je po poročanju izraelskih medijev o njegovi implementaciji odločil sporazum med izraelskim premierjem in Svetom judovskih naseljencev v Gazi in na Zahodnem bregu (Yesha).

"Vse štiri in pol dunume zemlje, kjer stojim zdaj, so mi odvzeli za izgradnjo obvoznice," pove Salah. "Zemlja je bila moj edini vir prihodka. Na njej je bilo okoli sto oljk, nekaj mandljevcev in fig ter nekaj trte. Oljke niso bile velike, zato smo lahko prostor med drevesi koristili za gojenje krmila za piščance in druge živali. Občasno smo celo gojili lečo in čičeriko.

Z ženo sva skoraj vsak dan hodila obdelovat zemljo. Denar, ki sva ga zaslužila s pridelki, je zadostoval za skoraj celo leto."

SIHAM AT TATARI –
GAZA

"Nenehne zapore mejnih prehodov Erez in Rafa bolnike z rakom obsojajo na smrt. To je počasna smrt ..."

Siham, 53-letna begunka iz Gaze in mati desetih otrok, ima raka in se zdravi v bolnišnici v Vzhodnem Jeruzalemu. "Leta 2013 so mi postavili diagnozo kronične limfocitne levkemije. To je bil začetek dolge, boleče in drage poti."

"Maja 2016 sem pričela s kemoterapijo, ker so mi v želodcu in bokih odkrili nove rakave tumorje. Terapija je obsegala sedem faz, ki so si morale slediti neprekinjeno vsakih 21 dni. Uspelo mi je samo dvakrat, ker zdravila iz mesta Ramala niso bila poslana v Gazo. Po več kot dveh mesecih čakanja me je zdravnik napotil v bolnišnico Auguste Victorie v Vzhodnem Jeruzalemu. Dvakrat me ni bilo na pregled, ker nisem imela dovoljenja. Od izraelskih oblasti sem prejela le odgovor, da je vloga za dovoljenje v obdelavi.

Šele ko sem protestirala in se obrnila na organizacije za človekove pravice, sem po petih mesecih po prvi vlogi končno dobila dovoljenje, da zapustim Gazo. Dan pred prihodom v Jeruzalem sem izvedela, da se je rak razširil na ščitnico."

ISMAEL ANEES – DEIR
AL-HATAB, NABLUS

"Moja družina ima v lasti 224 dunumov zemlje v bližini naselbine [Elon Moreh], do katerih lahko

dostopamo samo med obiranjem oljk enkrat ali dvakrat letno. Ne moremo orati zemlje ali previdno obirati oljk. Tistih nekaj dni, ko smo lahko tam, je prav tako zelo groznih, ker so prisotni vojska in naseljenci. Včasih nam poberejo vse dobre olive, preden lahko pridemo do svoje zemlje.

Eden od naseljencev je na moji zemlji postavil ovčjo farmo in jo zagradil. Da pridem do zemlje, potrebujem njegovo dovoljenje in nato še čakam, da mi odpre pregrado. Zemlja, ki jo je uničil z ovcami, je pod njegovim nadzorom.

Nisem edini, ki trpi. Približno 8.000 dunumov zemlje, ki sodi pod Deir al-Hatab, je nedostopnih za lastnike – zaradi naselbine, zaprte vojaške cone, obvoznice itd. Na tej zemlji sem se rodil in tukaj preživel otroštvo. Ta zemlja je naše življenje, a smo zanj prikrajšani."

AMAL – HALAWEH,
MASAFER YATTA,
HEBRON

Decembra 2016 so izraelske oblasti zasegle donirano mobilno hišo, ki je služil kot zdravstveni dom za skupnost al-Mirkez na območju Masafer Yatta blizu Hebrona. Kot razlog so navedle pomanjkanje gradbenega dovoljenja. Območje služi kot prostor za treninge izraelskih vojaških sil, kar 1.300 prebivalcem 12 skupnosti, ki se tam nahajajo, močno otežuje dostop do osnovnih dejavnosti, vključno z zdravstveno službo.

OCHA je skupnost al-Mirkez obiskal 11. januarja 2017, na dan, ko zdravstvena ekipa tam opravlja svoj tedenski obisk. Soba, ki je služila kot nadomestna klinika, je bila natrpana: po zdravniško pomoč je prišlo približno 15 žensk in otrok.

Dve ženski, ki sta čakali s štirimi otroki, vključno s sedemmesečnim dojenčkom, sta prihajali iz sosednje skupnosti Halaweh. Ženski, ki ju je spremljal tast, sta z otroki do klinike morali hoditi več kot eno uro. Amal, materi dveh otrok, so pred dvema leti postavili diagnozo sistemskega eritematoznega lupusa, kronične avtoimunske bolezni, ki vključuje zatekanje in poškodbe sklepov, prizadene pa tudi kri, ledvice, srce in pljuča.

UJETO

"Pot je bila zame in za otroke naporna," pove Amal. "Na poti smo se morali večkrat ustaviti in si odpočiti. Priti sem za nas ni enostavno. Želim si, da bi imeli dostop do zdravnika tudi pri nas v Halaweh in to več kot enkrat na teden.

"Če dežuje, potrebujemo za pot več kot dve uri; včasih preprosto ne gremo," pove njen tast Jameel. "Nimamo avta, klinika pa je zelo daleč. Amal ima več bolezni, težave z ledvicami in znižane vrednosti krvnih ploščic, zato redno potrebuje zdravila."

Amal, njena sestra in njuni otroci v mobilni kliniki v al-Mirkezu.

FATMA SAUDI – ASH SHUJA'IYEH, GAZA

OMEJITVE UVOZOV BLAGA, VKLJUČNO Z OSNOVNIM GRADBENIM MATERIALOM, KI JIH IZRAEL IZVAJA S SVOJO BLOKADO GAZE, SO V ČASU VOJAŠKIH OFENZIV OTEŽILE, ZAKASNILE IN V NEKATERIH PRIMERIH PREPREČILE OBNOVO IN NOVO IZGRADNJO UNIČENIH ALI MOČNO POŠKODOVANIH DOMOV. V NEKATERIH PRIMERIH, KO JE POTREBNO BLAGO NA VOLJO, PA DRUŽINE ZANJE NIMAJO DENARJA ZARADI SLABE EKONOMSKE SLIKE V GAZI, KI JO JE VEČIDEL POVZROČILA PRAV IZRAELSKA BLOKADA.

58-letna Fatma Saudi, vdova in mati osmih otrok, prihaja iz dela Gaze, ki sodi med najhuje prizadete v izraelski vojaški operaciji leta 2014. Njen dom je utrpel hude poškodbe, zaradi česar je bila družina več kot šest mesecev brez strehe nad glavo. Po prekinitvi ognja je živela pri svojih treh neporočenih sinovih v dveh montažnih bivalnih enotah. Pogoji so bili zaradi natrpanosti in ekstremnega mraza slabi, zato so večino časa preživeli na prostem.

Eden od Fatminih sinov, Nour Din, ki je zdaj star 15 let, ima Downov sindrom in obiskuje posebno šolo. Ob pogovoru z družino leta 2015 je v ruševinah nekdanjega doma še zmeraj iskal izgubljeni prenosnik. Fatma se je bala, da ga bodo ranili morebitni ostanki eksplozivov med ruševinami. Januarja 2015 je med

zimsko nevihto bivanje v montažnih enotah postalo nevzdržno. Fatma je močno bolet hrbet in nujno je potrebovala operacijo. Z otroki se ječasno vselila k materi.

"Resnično potrebujemo material, da pokrijemo prostor med obema enotama, da bodo otroci varni in da bodo imeli malo zasebnosti. Situacija je zelo, zelo težka."

"Rekli so nam, naj se evakuiramo, ker je hiša nevarna in neprimerna za bivanje, ampak ne moremo iti drugam in nimamo denarja za najem, tako da kaj nam preostane?" je rekel njen brat Abdallah, ki je še vedno živel v poškodovani stavbi.

Fatma je pokazala na ogrodje stavbe, ki je stalo 50 metrov stran. "To je bil naš dom," je tiho dodala.

KHADRA – AL-FAWWAR, HEBRON

Izraelske oblasti občasno pojačajo omejitve na Zahodnem bregu z dodatnimi zaporami in nadzornimi točkami.

Po sklepu, ki ga je 14. oktobra 2015 sprejel Izraelski varnostni kabinet kot odgovor na val palestinskih izgrediv, so izraelske sile tako po Zahodnem bregu postavile skoraj 100 novih ovir. Večina, kar 57 odstotkov, jih je bila postavljenih na območju hebronskega guvernorata, kjer se je odvilo veliko nasilnih incidentov.

Begunsko taborišče al-Fawwar južno od mesta Hebron, kjer živi več kot 8.300 ljudi, je po postavitvi zapornice, ki je zaprla glavno cesto v Hebron, prizadela velika nedostopnost. Med izgredi naj bi šlo za prizorišče številnih napadov ali domnevnih napadov.

Khadra, mati sedmih otrok, se bori z odpovedjo ledvic, zaradi česar ima manjšo mobilnost. Zaporja je otežila njeno pot v bolnišnico v Hebronu, kamor hodi trikrat tedensko na dializo. Ko so v veljavo stopile nove omejitve, je morala potovati skozi mesto Yatta, kar je pomenilo uro daljšo pot, v posebnem taksiju, ki stane več kot 50 evrov na dan.

Kot opisuje sama, je bila težava tudi neurejenost te alternativne poti: "Na enem od povratkov z dialize sem zaradi grbin na cesti začela krvaveti, zaradi česar sem potrebovala oskrbo v taborišču." Khadra pa obenem vseeno poudari, da ima kljub okupaciji in zaporam rada življenje.

Zapornica na glavnem vhodu v taborišče al-Fawwar se je od takrat odprla.

IMAD ABU SHAMSIYEH – TEL RUMEIDA, H2, HEBRON

Imad je Palestinec, ki živi v Tel Rumeidi v Hebronu, v bližini izraelskih naselbin. Kot aktivist, ki dela z varuhi človekovih pravic, s kamero dokumentira kršenje človekovih pravic. Njegov dom se nahaja med dvema izraelskima nadzornima točkama; obe sta od njegove hiše oddaljeni dve minuti.

24. marca 2016 je posnel umor onеспособljenega Palestinca, ki je na eni izmed omenjenih točk zabodel vojaka. Čeprav je bil takoj po napadu na vojaka ustreljen in ranjen, ga je drugi vojak ustrelil še enkrat in ga ubil. Po incidentu je bil drugi vojak obsojen uboja.

Priti do Imadove hiše je kot vstopiti v kletko. Glavni vhod blokira 50 metrov dolg betonski zid, ki je bil postavljen med drugo intifado in ima samo eno odprtino, ki je široka manj kot meter. Po omenjenem

incidentu sta bila v bližini postavljena vojaški opazovalni stolp in nadzorna kamera, ki gleda proti hiši. Samo hišo obdajajo kovinske ograje, zunanje dvorišče pa je pokrito z mrežastim stropom. Ta je bil postavljen zaradi silovitih napadov naseljencev, ki so vključevali velike kamne in bombe.

"Odkar sem posnel izvensodno usmrteitev, je življenje postalo nevarno in moja družina je bila raztrgana. Podvrženi smo bili nasilju in grožnjam s strani naseljencev, pa tudi nadlegovanju s strani vojske. Vojska nam je štiri mesece preprečevala uporabo glavnega vhoda v hišo, pri čemer so se sklicevali na varnost. V hišo so mi metali molotovke in nekaj noči smo morali preživeti izven mesta. Ker sem se bal za svoja sinova, sem ju moral poslati v Al-Eizariyo. Stara sta komaj 15 in 17."

Vrtljivi križi na nadzorni točki Bab Az-Zawiya.

TAHA AL JU'BEH – AL- ISSAWIYA, VZHODNI JERUZALEM

Podobno kot na Zahodnem bregu so izraelske sile po izgredih oktobra 2015 pričele blokirati nekatere izmed glavnih poti v palestinske soseske v Vzhodnem Jeruzalemu. V roku enega tedna je bilo skupno postavljenih 41 ovir, natančneje 23 blokad iz cementa, 1 grmada iz zemlje in 17 nadzornih točk.

Takrat osemletni Taha Al Ju'beh trpi za mišično atrofijo in potrebuje električni voziček in respirator; slednjega poganja baterija, ki zdrži dobro uro. Zaradi zapor se je njegova pot v šolo v Vzhodnem Jeruzalemu, kjer vsakodnevno dobiva oskrbo, podvojila na dve uri. Posledično je potreboval dodatno baterijo, ki jo je bilo potrebno na poti zamenjati.

Omenjene nove omejitve so otežile svobodo gibanja v devetih palestinskih soseskah, katerih skupno število prebivalcev je 138.000 ali 40 odstotkov celotnega palestinskega prebivalstva Vzhodnega Jeruzalema. V to število niso zajeti prebivalci območij za ločitvenim zidom, ki so morali prečkati že obstoječe nadzorne točke.

ISSA ASH SHATLEH – BEIT JALA, BETLEHEM

Zjutraj na dan 17. avgusta 2015 je Issa Ash Shatleh od sosedu slišal, da izraelske oblasti ruvajo njegove oljke. Okoli 30 oljk, večina starih na stotine let, je bilo izruvanih, da se naredi prostor za del ločitvenega zidu na območju doline Cremisan.

»Vsaka oljka lahko da 16 kilogramov dobrega olivnega olja, kar je dovolj zame in za moje štiri brate. Ampak ne gre samo za denarno vrednost: ta drevesa so stara več sto let, posadili so jih moji predniki. Odkar sem bil deček, z njimi povezujem neštete spomine, tako iz dobrih kot iz slabih časov.« Čeprav so izraelske oblasti drevesa na novo posadile, Issa pove: »Poglejte, kako blizu skupaj so. Nekatera so bila posajena na sosedovi zemlji.« Na vprašanje, ali bodo te oljke preživele in obrodile, skomigne z rameni.

Issina zemlja leži pod mostom, s katerim je bila leta 1994 preusmerjena cesta 60, da lahko naseljenci na poti med Jeruzalemom in Hebronom zaobidejo Betlehem. Del zemlje so uporabili bagri in buldožerji, pri čemer so poškodovali več dreves. Nekaj dreves je izgubil tudi leta 2008, ko je bil na območju zgrajen del Zidu.

Issa pravi, da od izraelskih oblasti ni dobil uradnega obvestila, da bodo njegovo zemljo zasegli za gradnjo pregrade. Na podlagi izkušenj drugih kmetovalcev na Zahodnem bregu ga skrbi tudi predlagani sistem zapornic, ki naj bi mu omogočal dostop do zemlje, ko bo ta na drugi strani Zidu.

»Ta Zid ni v skladu z mednarodnim pravom,« vztraja Issa, pri čemer se sklicuje na posvetovalno mnenje Meddržavnega sodišča. S prstom pokaže na bližnji naselbini Gilo in Har Gilo. »Pri vsem skupaj gre za naselbine.«

MOHAMMAD JAWABREH – BEGUNSKO TABORIŠČE AL-ARROUB, HEBRON

11. novembra 2014 je izraelski vojak ustrelil in ubil 21-letnega Mohammada Jawabreha v begunskem taborišču Al-Arroub severno od Hebrena. Incident se je zgodil med večurnimi spopadi, ki so izbruhnili po demonstraciji ob 10. obletnici nekdanjega palestinskega predsednika Yasserja Arafata.

V nadaljevanju so navedene prve ugotovitve preiskave incidenta, ki jo je opravil Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice.

Jawabreh je bil del začetnih spopadov. V nogo ga je zadel kovinski metek z gumijastim ovojem. Na licu mesta je bil oskrbljen, nato je prizorišče zapustil s prijateljem. Odpravila sta se do Jawabrehove hiše, kjer sta gledala spopade z okna v drugem nadstropju. Kmalu zatem jima je izraelski vojak, pozicioniran na sosednji strehi, ukazal, naj se umakneta z okna, in proti njima izstrelil solzivec. Za nekaj časa sta zapustila okno, a sta se kasneje vrnila s sorodnikom in še naprej

opazovala spopade. Nekaj minut pozneje je Jawabreh nenadoma zakričal in se zgrudil. Z živim strelivom je bil ustreljen v levo stran hrbta. Moška, ki sta bila z njim, sta ga nesla dol, položila v avto in se odpeljala v smeri mesta Beit Ummar, kjer ga je prevzel rešilec.

Ob prihodu v bolnišnico so ga razglasili za mrtvega.

SA'ED AL ASAKREH – AL- ASAKRA, BETLEHEM

»Optimistični smo, da nam bo s pravno pomočjo uspelo dobiti nazaj zemljo kljub zastrahovanju in napadom naseljencev.« To je rekel Sa'ed Salameh al Asakreh, zdaj star 63 let, ob obisku leta 2014, po sezoni obiranja oliv. Kot drugi v vasi Al-Asakra in sosednjih skupnostih je leta 2014 prvič po več kot desetletju dobil dovoljenje, da dostopa do svojih oljčnih nasadov v bližini izraelske naselbine.

Omenjene skupnosti so v preteklosti na tej zemlji gojile oljke in sezonske kulture, kot sta pšenica in ječmen, kar je bil za družine lastnikov zemlje tudi glavni vir prihodka. Od začetka druge intifade leta 2000 pa so ti kmetovalci podvrženi sistematskemu nasilju in zastrahovanju s strani izraelskih naseljencev, ki so jim najprej otežili, nato pa povsem onemogočili dostop do teh območij.

Kot odgovor na pravno intervencijo, ki jo je leta 2014 v bran Palestincem vložila izraelska nevladna organizacija Rabin za človekove pravice, je izraelska civilna uprava del zemljišč razglasila za zaprta vojaška območja. To je pomenilo prepoved dostopa za lastnike zemljišč, ki so morali pridobiti posebno avtorizacijo (tako imenovana »prehodna koordinacija«), da lahko stopijo na lastno zemljo. Kmetovalcem so sčasoma odobrili dve okni, znotraj katerih so lahko koordinirano dostopali do svojih zemljišč pod nadzorom izraelskih sil.

AFAF ABU AJWA – ASH SHUJA'YEH, GAZA

Sredi julija 2014 je morala Afa med eskalacijo izraelskih napadov skupaj z možem in otroki evakuirati

dom v soseski Ash Shuja'iyeh v Gazi, ki je bil močno poškodovan. Zatekli so se v zavetišče Agencije Združenih narodov za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncev na Bližnjem vzhodu (UNRWA).

Strasna preizkušnja je postala še hujša, ko je družina spoznala, da z njimi ni sina Imada. »Nisem mogla jesti ali spati, ko sem spoznala, da je naš sin ostal v porušeni hiši,« je rekla Afa, ki je bila takrat stara 42 let. »Z možem sva med prvim humanitarnim premirjem šla iskat. Našla sva ga pod ruševinami; bil je prestrašen, ampak živ in zdrav.«

Po prekinitvi ognja se družina ni imela kam vrniti, zato so se vselili v enega od centrov UNRWA. »Življenje tukaj je težko kljub pomoči in podpori, ki jo prejemamo,« je takrat povedala. »Res bi se radi izselili in si na novo zgradili dom. Težko je najti najemniško stanovanje za 11 ljudi.«

LOUJAIN AZ-ZAEEM – GAZA

Loujain smo spoznali leta 2012 v Gazi, ko je bila 19-letna študentka.

»Moja mati me je v vsem močno navdihovala, zato sem vedno skušala iti po njenih stopinjah,« je povedala. »Diplomo iz angleške književnosti na Univerzi Bir Zeit ima. Ko sem odrasčala, sem slišala veliko dobrega o tej univerzi, zato sem se odločila, da bom tudi jaz tam študirala.« Univerza Bir Zeit pa se nahaja v mestu Ramala na Zahodnem bregu, kar pomeni, da tja ni mogla brez posebnega dovoljenja Izraela.

»Leta 2011 sem zaključila srednjo šolo z zelo visokimi ocenami in takoj sem se vpisala na pravno fakulteto na Bir Zeit. Preko organizacije za človekove pravice sem dala vlogo za izhodno dovoljenje, ampak sem bila zelo razočarana, ko so izraelske varnostne službe mojo vlogo zavrnile. Ne vidim legitimnega razloga, zakaj bi mi Izrael v moji lastni državi preprečil, da grem na zeleno univerzo. Izraelski študenti lahko študirajo na kateri koli univerzi v Izraelu.

Čeprav sem že začela s študijem prava na Univerzi Al-Azhar v Gazi in zaključila prvi letnik, bi z veseljem začela znova na Bir Zeit.«

UJETO

FAYYADH AS SUMEIRI –
KHAN YOUNIS, GAZA

Fayyadh je bil star 47 let, ko smo ga spoznali leta 2010. Je glava kmečkega gospodinjstva z desetimi člani na območju Al-Qarara severno od Khan Younisa v Gazi. V lasti ima zemljišče, veliko 12 dunumov, ki se nahaja 150 metrov od ograje z Izraelom. V preteklosti so tukaj rasli mandljevci, oljke in kaktusi.

Leta 2003 ga je izraelska vojska zravnila z zemljo in od takrat ostaja nedostopno zaradi opozorilnih strelav z bližnjega opazovalnega stolpa, ki pričakajo vsakogar, ki se približa. Leta 2008 je bila z zemljo zravnan tudi druga parcela z oljkami velikosti 6 dunumov, ki se nahaja kilometer in pol zahodno od ograje. Kasneje so tam zasejali pšenico, ki jo družina zaužije ali uporabi za blagovno menjavo z dvema dnevnima delavcema.

Da bi ublažila finančne izgube, je družina najela 3 dunume zemlje na območju Suq Mazen, kjer je posadila bučke, a je izraelska vojska obe površini zravnila z zemljo med vojaško eskalacijo, ki je trajala od decembra 2008 do januarja 2009. Povsem uničen je bil tudi namakalni sistem, ki ga je Fayyadh tam namestil s pomočjo Evropske unije. Izguba prihodka je družino pahnila v globoko revščino in dolg.

»Vsak dan sklonim glavo, ko grem mimo trgovin z ljudmi, ki jim

dolgujem denar,« pove Fayyadh. »Ne vem, kaj naj naredim, ker nimam prihodka. Vse, kar smo zaslužili, je prišlo od zemlje, in uničen je bil vsak meter, ki smo ga zasadili ... Vsak dan molim, da se bom lahko vrnil na svojo zemljo in jo vrnil v prvotno stanje.«

MASA'AD ABU
GADDAIEEN – BEIT LAHIA,
GAZA

Masa'ada smo spoznali leta 2015, nekaj mesecev po spopadih v Gazi preteklo leto. Star je bil 46 let in bil je brez službe, a je z leti trdega dela v kmetijskem sektorju uspel nekaj privarčevati; prihranke je vložil v izgradnjo doma.

»V Gazi doma nisi varen. Z družino smo bili v dveh letih pregnani dvakrat. Prvič je bilo med izraelsko vojaško operacijo novembra 2012, drugič pa med nedavnim konfliktom.« Ob pričetku Izraelove kopenske vojaške operacije je družina zapustila dom in se zatekla v eni izmed šol agencije UNRWA, kjer je bila situacija zelo težka.

»Med začasno prekinitvijo ognja po 25 dneh spopadov nam je uspelo obiskati dom. Naša hiša in kakšnih 95 drugih v okolici so povsem porušili izraelski buldožerji. Bili smo v šoku in nemočni; vse, kar smo mukoma zgradili, je izginilo. Celo življenje sem delal, da bi lahko imel lastno hišo, potem pa so

jo v nekaj sekundah uničili izraelski buldožerji.«

Po koncu spopadov se je Masa'ad z družino moral preseliti v drugo zavetišče UNRWA na območju Ar Remal, kjer so bivali 15 dni, nato pa so se preselili v taborišče Al-Shati, znano tudi kot Beach Camp, kjer del družine še zmeraj živi: »Dolgo bivanje v zavetišču je postalo zelo naporno za mojo družino, nimam pa denarja, da bi najel stanovanje. Ekonomska situacija je zelo težka. Blizu uničenega doma smo si postavili improvizirano bivališču iz plastike in blaga.«

Ko smo ga spoznali, so nekateri iz njegove družine raje ostali v tem improviziranem bivališču kljub zimi in izpostavljenosti vremenskim pogojem. »Čakamo na pomoč UNRWA, da bi lahko začasno najeli stanovanje, ampak smo slišali, da agencija nima denarja, da bi nam lahko pomagala. Upam samo, da bo naša hiša kmalu obnovljena, da lahko ponovno dostojanstveno živimo.«

ABEER AN NEMNEM –
BEGUNSKO TABORIŠČE
AL-SHATI, GAZA

»V Gazi živimo zelo bedno življenje. Moj mož je nezaposlen zaradi zdravstvenih problemov, jaz pa delam v vrtcu za 300 šekelov [76 evrov] na mesec. Vsi otroci razen najmlajšega hodijo v šolo. Vsak dan jih komaj nahraniva in

zadostiva njihovim potrebam, ki so vse večje.

Soočamo se tudi s problemi, ki niso v naših rokah, kot so izklopi elektrike ter pomanjkanje vode in plina za kuhanje. Pomanjkanje plina je nočna mora vsake matere; če plina zmanjka, moramo čakati več kot tri tedne, da lahko napolnimo jeklenko. Ne moremo si privoščiti rezervne jeklenke, preveč smo revni. V teh treh tednih včasih uporabim majhno jeklenko za razsvetljavo in pripravo hrane, ko izklopijo elektriko. Ko je prazna še majhna jeklenka, skušam kuhanje prilagoditi izklopom elektrike. Na nevarnem električnem štedilniku kuham preproste obroke, kot so pečeni krompir, jajca ali toplo mleko za otroke. Štedilnik ni varen zaradi slabe napeljave in oskrbe z elektriko, pa tudi zato, ker je precej nizek. Vedno se bojim, da ga bo kateri od otrok prevrgel in se opekel.

Pogosto se zgodi, da se otroci ponoči zbudijo, ko ni elektrike, in takrat jim ne morem niti zagreti mleka. Še huje je, ko morajo v šolo brez zajtrka, celo brez skodelice čaja ali mleka. Isto se ponovi, ko pridejo domov – če ni plina ali elektrike, ni hrane.

Naša hiša je majhna; ne morem postaviti štedilnika na les, da bi zmanjšala tveganje, ki ga predstavlja električni. Moji otroci so izpostavljeni nevarnosti vsakič, ko nam zmanjka plina, ampak kaj lahko storim?«

SALEM – UMM AL-KHAIR, HEBRON

Petletni Salem je 6. aprila 2016 ostal brez doma. To se je zgodilo, ko so izraelske oblasti zrušile njegovega in še šest drugih domov v njegovi skupnosti. Brez strehe nad glavo je takrat ostalo skupno 34 Palestincev, med njimi je bilo 12 otrok.

Med leti 2011 in 2016 se je v vasi Umm al-Khair zvrstilo devet takšnih rušitev. Izrael rušitve opravičuje z dejstvom, da stavbe nimajo izraelskih gradbenih dovoljenj, a za Palestince je ta dovoljenja v praksi skoraj nemogoče dobiti.

Salem z družino sodi med številne Palestince, ki zaradi načrtnega rušenja hiše ostanejo brez strehe nad glavo.

UM 'AHED AL-AJLA – GAZA

Med spopadi leta 2014 v Gazi se je Um 'Ahed Al-Ajla s širšo družino zatekla v najvišje nadstropje nekega gradbišča. Tudi sosese, kjer so poiskali zavetje, so dosegli izraelski napadi, zato so se zatekli drugam, a so morali bežati tudi tretjič, ko je stradalo še to zavetje. "Celo življenje samo tečemo in bežimo," je rekla.

Po prekinitvi ognja so bivali v stavbah brez sanitarij in drugih osnov, za higieno so skrbeli v improviziranih umivalnicah. Ženske niso imele zasebnosti. V stavbi ni bilo razsoljene pitne vode, zato so jo morali kupovati od trgovcev po vsej soseski. Ni jim preostalo drugega, kot da se vsak dan s kanistri odpravijo po vodo 300 metrov stran. "Včasih smo cel dan brez kapljice vode. Voda je osnova za vse, mi pa smo brez."

Kuhali, čistili in umivali so se z občinsko slano vodo, ki je ni bilo na pretek in je bila na voljo le nekaj ur dnevno. Zaradi obupnih pogojev in pomanjkanja čiste vode je več članov družine imelo zdravstvene probleme, najmlajši so razvili probleme s kožo.

ALA' ZAWAHRI – UMM AL-'ASAFIR, JERUZALEM

Po izgradnji ločitvenega zidu na Zahodnem bregu je približno 1.500 ljudi z osebnimi izkaznicami z Zahodnega brega ostalo na "jeruzalemski" strani. Ena takšna skupnost je Umm al-'Asafir, kjer se prebivalci soočajo z omejenim dostopom do zdravstvenih in drugih storitev, ki se nahajajo na drugi strani Zidu.

Leta 2010 smo spoznali takrat osemletno deklico Ala' Zawahri, ki ima duševne in telesne okvare. S starši živi v hiši, ki je ujeta med Zidom in naselbino Har Homa, kar pomeni, da je pot do zdravnika v Betlehem ali Beit Sahur dolga in težka. Njena mati pove: "Ravno prejšnji teden smo jo morali peljati k zdravniku. Ala' ne govori, ampak ko joče, vemo, da je nekaj narobe, ker je navadno tiho.

Ko je bila majhna, smo z avtom bili

v Betlehemu ali Beit Sahuru v manj kot 15 minutah, preden so tik ob naši hiši zgradili Zid. Zdaj moramo najprej najti taksista, ki sploh vozi sem, da nas pelje do nadzorne točke Gilo, ki jo prečkamo peš z Alo' v naročju. Potem se s še enim taksijem peljemo do klinike ali bolnišnice. Vse skupaj nas stane 45 šekelov [11 evrov] v eno smer. Večino časa celotna pot traja uro do uro in pol.

Ala' ne more sama jesti, še zravnati se ne more. Večino časa samo tiho leži na svojem kavču. Nепrekinjeno nego potrebuje in zdravnik pravi, da jo bo potrebovala vse življenje. Tukaj, kjer živimo, zanjo ni ničesar, nobenega zdravnika, nobene mobilne klinike. Nihče nam ni v podporo. 100 metrov stran, v izraelski naselbini, imajo vse. Ampak tja ne smemo. Osebnе izkaznice z Zahodnega brega imamo, čeprav živimo na jeruzalemski strani.

"Alo' smo že večkrat brez uspeha skušali prijaviti v zdravstveno zavarovanje. 53 članov naše družine živi tukaj v Umm al-'Asafiru – nihče ni zavarovan. Prijazni zdravnik v Betlehemu je Alo' obravnaval zastoj, ampak je umrl," doda deklčina mati. "Zdaj moramo poleg poti in zdravlil plačati še obisk zdravnika. Od lanskega leta je to nanesele že na 500 šekelov [125 evrov]," še pove.

"Šest drugih otrok imava, ki so starejši in živijo pri sorodnikih v Beit Sahuru na drugi strani Zidu, da lahko lažje hodijo v šolo in študirajo na univerzi. Vidimo jih s hriba ob hiši – ampak če želijo obiskati sestrice, jih čaka dolga pot skozi nadzorno točko."

AMMAR MASAMIR – QUSRA, NABLUS

10. januarja 2013 so oboroženi naseljenci napadli polja ob vasi Qusra in se spopadli s tamkajšnjimi prebivalci. Nekateri naseljenci so streljali, Palestinci pa so metali kamne. Izraelske vojaške sile, ki so bile na prizorišču, so proti Palestincem uporabile solzivec, gumijaste metke in streljale z živim strelivom. Nekateri Palestinci so bili ranjeni, poškodovanih je bilo veliko dreves.

Ammar je bil takrat star 19 let. Živi

metek ga je zadel v nogo, zaradi česar je utrpel tri zlomljene kosti. "V Qusri imam brivnico, moj oče pa je včasih delal v naselbini," je povedal kmalu po tem incidentu. "To sta bila edina vira prihodka za mojo družino, ki ima osem članov. Po napadu so mi operirali nogo in od takrat se ne morem gibati. Zdravniki so mi rekli, da moram počakati vsaj tri mesece, preden lahko začnem s fizioterapijo. Moj oče je moral pustiti službo, da brivnica ni propadla. Incident je neposredno poslabšal našo finančno situacijo."

KHADER RADAD – AZ-ZAWIYA, SALFIT

Približno 35 odstotkov ali 8.000 dunumov kmetijskih površin v kraju Az-Zawiya (število prebivalcev 5.768), ki so v celoti posejane z oljkami, se nahaja med Zidom in t.i. zeleno linijo – demarkacijsko linijo med Izraelom in palestinskimi ozemlji iz leta 1949 – ter znotraj meja naselbine Elkana. Palestinski kmetje morajo za dostop do teh površin pridobiti dovoljenje za prečkanje Zidu preko kmetijske zapornice, ki jo nadzira izraelska vojska. Potrebna je tudi "predhodna koordinacija" za prečkanje ograj okoli naselbine.

Khader Raddad in njegova družina imajo v lasti 6 dunumov zemlje z 20 oljkami za Zidom in 15 dunumov z 250 oljkami na palestinski strani Zidu. Septembra 2013 je bilo na nedostopnih površinah zažganih vsaj 320 oljk, ki so pripadale skupnosti Az-Zawiya. "Zemlja ni zorana, trava je suha ... dovolj je, da vržeš eno vžigalico in bum! Že gorijo vsa drevesa," je povedal Khader.

OCHA je od leta 2013 spremljal produktivnost Khaderjevih oljk s testiranjem 10 dreves z vsake strani Zidu. V letu 2016 so drevesa s palestinske strani rodila 150 kilogramov oliv, drevesa na drugi strani Zidu pa le 50 kilogramov. Pred izgradnjo Zidu leta 2004 je bila Khaderjeva družina samozadostna, zdaj pa morajo olivno olje kupovati na tržnici, da zadostijo vsakodnevnim potrebam.

AMAL AS SAMOUNI – AZ-ZEITUN, GAZA

"V glavi, v ušesih in za očmi čutim nenehno bolečino. Tri leta že dobivam krvavitve iz nosu. Še zmeraj čutim, kako se mi po možganih premikajo drobci šrapnela."

Takrat 11-letno Amal smo spoznali v Gazi leta 2012. Tri leta prej, leta 2009, so med izraelsko ofenzivo vojaki več kot 100 članov njene širše družine na silo spravili v eno hišo. En dan kasneje so hišo zadele izraelske bombe in naboji. 27 članov družine je bilo ubitih, vključno z 11 otroki in 6 ženskami, 35 pa je bilo ranjenih. Amal je utrpela trajne poškodbe zaradi drobcev šrapnela, kot tudi strašno travmo.

"V vsakem trenutku se spomnim brata in očeta in kako sta bila ubita ... bili smo srečna družina. Zdaj več nisem srečna," je povedala. "Eno leto smo živeli z maminimi starši ... potem smo leto in pol živeli v skladišču, ki ni imelo tal. Zadnjih šest mesecev živimo tukaj, kjer je včasih stala naša hiša.

Rada bi, da me pregleda še kak drug zdravnik in da poskusi storiti vse, kar je možno, da me neha boleti. Nočem potovati iz užitka, ampak zaradi zdravljenja.

Ko me zelo boli, postanem živčna in jezna. Ko sem žalostna, grem k teti, da vidim bratrance in sestričnice, ali pa si pripravim knjige za šolo. Pred vojno sem v šoli blestela, zdaj pa moje ocene več niso tako dobre."

AHMAD AYYAD – ABU DIS

Ahmad Ayyad, ki se je rodil leta 1929, živi v kraju Abu Dis. Leta 2013 so mu odpovedale ledvice, zato potrebuje redno dializo. Bolnišnica Auguste Victorie v Vzhodnem Jeruzalemu bi bila za njegovo zdravljenje najbolj primerna, saj je od njegovega doma oddaljena le 3,4 kilometre.

A ker zid med Zahodnim bregom in Izraelom njegov dom ločuje od Vzhodnega Jeruzalema, ga je morala družina trikrat tedensko voziti v klinični center v Beit Jali pri Betlehemu, ki se nahaja 40 minut stran. Ta pot je za pacienta

UJETO

in njegovo družino veliko bolj naporna in draga.

RAZAN – ABU DIS, JERUZALEMSKA STRAN ZIDU

Razan in njeno družino smo spoznali leta 2011 v njihovem domu, ki se nahaja v soseski kraja Abu Dis, ki jo od preostanka skupnosti ločuje Zid in do katere je moč priti samo skozi Vzhodni Jeruzalem. Njena mati Salam pove: »V naši soseski so štiri družine ljudi, ki imajo dokumente z Zahodnega brega, a so po izgradnji zidu ujeti na jeruzalemski strani brez jeruzalemskih dokumentov ali dovoljenj, da sploh bivajo v Jeruzalemu.«

Tudi Razanin oče je eden od teh »Zahodnih bregarjev«, ki jih Izrael ne priznava kot prebivalce Jeruzalema in zato potrebujejo dovoljenja, da tam bivajo. Ker leta 2010 dovoljenja ni imel, je moral zapustiti dom in oditi na drugo stran Zidu. Razan in drugi otroci so v času pogovora brez očeta živeli že več kot 6 mesecev.

»Otrokom je težko, ker morajo biti ločeni od očeta. Vsakič, ko molijo, prosijo Boga, naj očetu da dovoljenje, da se lahko vrne k njim. Jaz in otroci smo uradno prebivalci Jeruzalema; ne morem se preseliti k njemu na drugo stran, ker bi lahko s tem ogrozila naš status.«

ABBAS YOUSEF – AL-JANIYA, RAMALA

Abbas je lastnik zemljišča z dvema parcelama oljk, ki se nahaja znotraj ograde izraelske nasebine. Z izraelskimi oblastmi je imel sporazum, na podlagi katerega je lahko še naprej dostopal do svoje zemlje, a je ta prenehal veljati med leti 2000 in 2006. V tem času naj bi bila večina dreves poškodovanih ali izruvanih.

Od leta 2011 naprej imajo kmetovalci iz Al-Janiye za dostop do svojih kmetijskih površin na voljo 3 do 4 dni v času trgatve oljk ter 1 do 2 dni v času oranja, po predhodni koordinaciji z izraelskimi službami. Oblasti nekaterim izmed njih ne dovolijo,

da bi zemljo orali s traktorji, češ da obstaja tveganje, da bi s tem poškodovali kanalizacijo v nasebini.

Leta 2016 je Abbas ocenil, da je 50 preostalih oljk na sezono v povprečju dalo slabih 40 litrov olivnega olja po drevesu, kar je pomenilo prihodek v višini dobrih 900 evrov. Pred letom 2000 je ta povpreček znašal dobrih 100 litrov, prihodek pa 2.700 evrov.

REMAS AL-GHOFARY – AT-TUFFAH, GAZA

Remas je bila stara 3 leta, ko je leta 2014 konflikt v Gazi eskaliral. Takrat je z družino živela v stanovanjskem bloku, ki je bil v napadih uničen. Ekipa Programa Združenih narodov za razvoj (UNDP) se je leta 2017 pogovarjala z njeno mamo Afnan, ki je povedala: »Tri leta je že, odkar smo izgubili dom, spomine in prve trenutke otrok. Vsak dan se zbudim in mislim, da so to le sanje, ampak niso. Tisto ni več moj dom.«

Dekličini starši nimajo stalnega prihodka. Družina težko krije osnovne življenjske stroške, še posebej zdaj, ko imajo v najemu hišo. »Dve leti je najemnino kril UNDP,« je povedala Afnan. »Zdaj za najemnino potrebujemo 700 šekelov [175 evrov] vsak mesec, vse odkar se je junija 2016 nehalo financiranje. Zavedam se politične situacije in zamikov v financiranju, ampak vedno težje je poskrbeti za osnovne potrebe otrok in družine. Nismo dobili subvencije za izgradnjo nove hiše, čeprav jo je družina mojega moža dobila. In zdaj smo tukaj brez denarne pomoči ali upanja, da si bomo lahko obnovili dom.«

Nikomur ne zavidam, le malo sem ljubosumna na družine, kot je moževa, ki imajo priložnost, da se vrnejo domov. Vem samo to: dokler moja hiša ponovno ne stoji, samo štejem dni brez vsakega namena. Res pogrešam svoj dom!«

RIMAZ KASABREH – BEIT HANINA, VZHODNI JERUZALEM

»Moje ime je Rimaz Kasabreh, stara sem 33 let in prihajam s

severa Zahodnega brega. Leta 1996 sem se poročila z možem, ki je prebivalec Jeruzalema in se preselila v Beit Hanino v Vzhodnem Jeruzalemu.

Imava tri otroke. S možem sva vedela, da postopek oddaje vloge za združitev družin ne bo enostaven, zato vloge nekaj let nisva oddala. Ko sva jo, so jo izraelske oblasti imele leta v obdelavi. Takrat sem delala v zasebni šoli v centru mesta, čeprav nisem imela jeruzalemskih dokumentov ali dovoljenja. Na poti v službo sem morala s svojimi dokumenti z Zahodnega brega iti skozi nadzorno točko Ar Ram v Beit Hanini in z leti je to postalo vedno težje: vojaki na nadzorni točki so me pogosto poslali nazaj. Šola mi je izdala dokazilo o zaposlitvi, ampak to ni kaj dosti pomagalo. Nadzorni točki sem se izogibala tako, da sem hodila po makadamskih stezah in plezala preko gričev. Redko sem bila v službi pravočasno. Pozimi sem prispela na cilj vsa mokra in premražena, poleti pa preznojena.

Leta 2003 je z novim zakonom vse skupaj postalo še težje. Pobiranje potnikov z Zahodnega brega je za taksiste in voznike avtobusov iz Jeruzalema protizakonito. Vozniki so vsakega povprašali po dokumentih. Vedno težje je bilo iti na delo ali kamorkoli v Jeruzalemu. Nisem mogla po nakupih, nisem mogla k prijateljem, nisem mogla peljati otrok v šolo, k zdravniku ali v kamp, kamor so hodili njihovi vrstniki. To je otroke prizadelo: premajhni so še bili, da bi razumeli, zakaj so mame njihovih prijateljev s svojimi otroki lahko počele stvari, jaz pa z njimi ne.

Velikokrat sem tvegala. Nekega dne, ko sem bila skoraj devet mesecev noseča, je policija ustavila minibus, na katerem sem bila, in ko so odkrili moj status, so si zapisali ime voznika in številko njegovega vozniškega dovoljenja ter ga opozorili, da mu bodo zaplenili vozilo, če ga še kdaj dobijo, da prevaža koga z Zahodnega brega. Mene so izpustili, ko so izvedeli, da sem poročena s prebivalcem Jeruzalema. Morala sem podpisati dokument, da ne bom živela ali delala v Izraelu, kar po njihovi definiciji seveda zajema Vzhodni Jeruzalem.

Oktobra 2003 so me ponovno dobili, tokrat v taksiju. To je bilo tretjič, da so tega voznika dobili pri

prevažanju potnika z Zahodnega brega, zato so mu za tri mesece zaplenili taksi in mu odvzeli vozniško dovoljenje. Taksist je krivil mene in zahteval odškodnino. Večkrat me je čakal pred vhomom v šolo in kričal, da bom v težavah, če mu ne plačam. Na koncu mu je mož dal denar. Po tem incidentu sem dala odpoved. Večina jeruzalemskih taksistov me je prepoznala in niso me hoteli pobirati. Obtičala sem doma in skoraj nikoli nisem več zapustila hiše, razen ko sem šla do sosedov. To je bilo zame zelo težko; nisem bila vajena biti doma. Tudi moja družina me ni mogla obiskati, ker so z Zahodnega brega. Pridejo lahko samo za božič in veliko noč, ko dobijo kristjani posebna dovoljenja, da praznujejo v Jeruzalemu.

Pred približno tremi in pol leti je notranje ministrstvo končno sprejelo mojo vlogo za združitev družin. Dali so mi dokument, veljaven eno leto, s katerim sem lahko oddala vlogo za prebivališče. Čeprav to še ni pomenilo, da sem uradno prebivalka Jeruzalema, sem lahko vsaj sedla v taksi in kam šla.

Ta dokument sem zdaj še štirikrat podaljšala. Z možem morava vsakič predložiti dokaze, da skupaj živiva v Jeruzalemu. Pokazati morava, da plačujeva vodo, elektriko, občinske davke in da otroci v Jeruzalemu obiskujejo šolo. Tedne ali celo mesece traja, da prideš do termina na ministrstvu. Ne javljajo se na telefon. Ko pride do zamika pri podaljšanju in dovoljenje poteče, sem v Jeruzalemu naenkrat spet ilegalno. Pogosto tvegam in prosim moža, da me kam pelje; ne bi si upala prositi prijateljev ali sorodnikov, ker vem, kakšne posledice jih lahko doletijo.

Tretje dovoljenje je poteklo decembra 2008. Čeprav sem pravočasno prosila za termin in predložila vse potrebne dokaze, ki jih zahtevajo, je trajalo mesece, da so mi odgovorili. V tem času sem bila ponovno ujeta v hiši. Rekli so mi, da preverjajo moj dosje in dosjeje moje družine, vključno z mojimi starši, brati in sestrami in njihovimi družinami ter moževo družino. To se je ponovilo maja 2009, ko sem oddala vlogo za podaljšanje, ki ni bila odobrena do avgusta. Z možem sva najela odvetnika, da bi pospešil postopek. Po tem, ko sva mu izplačala visok znesek, nama je rekel, da notranje

UJETO

ministrstvo več ne obravnava vlog za združitev družine. Ne vem, kako dolgo bo ta situacija trajala.

Z mozem sva zdaj poročena že več kot 13 let in še vedno ne morem normalno živeti z njim in otroki. Ko vstopimo v Jeruzalem z Zahodnega brega, lahko moj mož mejo prečka z avtom, jaz pa moram iti peš. Ne morem koristiti izraelskega zdravstva, zato moram po zdravstvene storitve v Ramalo. Srečo imam, da nisem v času »illegalnega« življenja v Jeruzalemu še imela nujnega primera.

Še vedno ne morem iskati službe. Nihče me ne bo zaposlil, ker vedo, da sem v Jeruzalemu z začasnimi dovoljenji, ki jih moram vsako leto podaljševati. Vsem je jasno, da podaljšanje ni samoumevno. Spet se lahko zgodi, da bom nekaj mesecev brez dovoljenja, medtem ko je moja vloga v obravnavi. Občutek imam, da najboljša leta življenja zapravljam doma v hiši. Veliko mojih prijateljev je v isti situaciji.«

Rimaz zaradi statusa ne more živeti normalnega življenja, brez da tvega visoko kazen.

MANAL 'AYYAD – ABU DIS, JERUZALEM, ZAHODNA STRAN ZIDU

»Ločitveni zid negativno vpliva na življenja vseh tukajšnjih prebivalcev. Pred njegovo izgradnjo smo bili vsi ena skupnost, zdaj pa smo razklani na dva dela. Odkar je bil zgrajen Zid, ne hodim več rada na vzhodno stran v Abu Dis. Pot traja več kot eno uro, če je nadzorna točka zaprta, pa dve do tri ure. Peljati se moram z dvemi avti: najprej se s prvim peljem od

naše hiše do nadzorne točke, ki jo prečkam peš, nato pa še z drugim avtom od nadzorne točke v Abu Dis na drugi strani.

Enkrat smo bili tja namenjeni na poroko, ženil se je sorodnik. Ampak žal so Izraelci zaprli nadzorno točko. Bili smo nared za poroko, ampak so nam prepredili, da bi šli v Abu Dis. Tam smo bili eno uro in jih prepričevali, da nas spustijo skozi. Na koncu smo postali nervozni in se vrnili domov. Na poroki nas ni bilo.

Naša lokacija je zelo težavna. Nihče nas ne more obiskati. Zelo težko je za nas. Upam, da se bom nekega jutra zbudila in videla, da Zidu ni več.»

SAMI AS SURKHI – AS-SAWAHIRA ASH-SHARQIYA, JERUZALEM

Ko je Izrael na začetku 21. stoletja zgradil Zid, je Samijevo soseseo v Vzhodnem Jeruzalemu razkosal na dva dela. Njegov dom je ostal na vzhodni strani, dom njegove hčerke pa se nahaja na zahodni strani.

»Danes nas obkroža zid, ki ga lahko najbolje opišemo kot nenehno krvavečo rano,« pravi.

MAHMOUD KA'ABNEH – EIN AL-HILWEH, DOLINA REKE JORDAN

Ko so se 30. januarja 2014 na območju Umm al-Jamal pri vasi Ein al-Hilweh v dolini reke Jordan pojavile izraelske oblasti, so prebivalcem ukazale, naj evakuirajo domove, ker jih bodo porušili. Tako pripoveduje tudi 43-letni Mahmoud Ka'abneh, ki dodaja, da so dobili izredno malo časa, da iz hiš poberejo stvari.

Mahmoud, ki je oče 10 otrok, pravi, da je oblasti rotli, naj pustijo stati vsaj eno ogrado za ovce, a ni bil uslišan. Tistega dne je bilo porušenih 36 stavb, ki so pripadale 12 palestinskim družinam. Ko je skupnost na novo zgradila eno izmed stavb, so se izraelske sile vrnile in jo uničile. Mahmoud pove, da so oblasti nadzorovale območje, da tam ne bi mogel nihče graditi.

YUSEF ALI KADOS – BURIN, NABLUS

Julija 2011 je ekipa Ekumenskega spremljevalnega programa v Palestini in Izraelu (EAPPI) z Yusefom govorila o več incidentih, v katerih naj bi naseljenci požgali njegova drevesa. Yusefova družina v Burinu živi že več generacij. 30 let je delal kot osnovnošolski učitelj, vzgojil je tudi 10 otrok. Med leti 2000 in 2010 so bile njegove oljke trikrat požgane, nakar mu ostalo mu je le še slabih 50 dreves, ki so rasla pred njegovo hišo.

»Deset let nam naseljenci že požigajo drevesa in nas napadajo, ko pobiramo olive,« pravi Yusef. »Težave so se začele pred desetimi leti, ko smo šli pobirat olive in nam je njihova varnostna služba rekla, naj več ne hodimo tja.« Nekaj dni pred tem pogovorom pa je znova zagorelo. »Po zadnjem požigu sem poslal sina, naj gre pogledat, ker sem sam že prestar. Ko se je vrnil, mi je povedal, da ničesar več ni, da je vse uničeno,« pove.

»Vojska podpira in ščiti naseljence. Hočemo, da jih aretirajo. Vidijo jih in vedo, kaj delajo. Če kdo od nas udari katerega izmed naseljenecv, bo aretiran, če kdo od njih udari koga od nas, pa se ne bo zgodilo nič. Braniš se lahko samo s tišino.

Nisem še vlagal uradnih pritožb. Vaški svet je zbral imena vseh, ki so izgubili drevesa, in ga posredoval na kmetijsko ministrstvo v Nablusu v upanju, da bomo prejeli odškodnino. Ta drevesa pomenijo dodatni vir prihodka za družino. Včasih smo pridelali za 40 do 50 18-litrskih kanistrov olja, ki smo ga lahko prodajali. Vsako leto ga pridelamo manj, ker zgori vedno več dreves. Za rast so potrebovala 60 let; če posadimo nova, bo minilo 10 do 15 let, preden bodo dovolj zreli, da jih oberemo, ampak jih ne smemo na novo saditi, ker je zemlja tako blizu naselbine.

Drevesa mi predstavljajo življenje. Star sem 77 let, sam sem jih posadil leta 1952. Po šoli sem se vedno najprej ustavil pri drevesih, preden sem šel domov. Srce nas boli, ko gledamo, kako uničujejo naša drevesa. Zemlja je kmetovo življenje. Kri mi vre od jeze, ker vidim, kako mi gori zemlja, a pri tem nič ne morem.»

MANAL SUBAIR – TABORIŠČE AL-ATTATRA, GAZA

Manal smo spoznali v šotorskem taborišču leta 2009, nekaj mesecev po Izraelovi ofenzivi, tako imenovani operaciji "Uliti svinec". Takrat je bila stara 35 let.

Leto pred tem je še živela v hiši z veliko sobami in sodobnimi lagodji. Med napadom je zapustila dom, saj je izraelska vojska iz zraka z letaki opozarjala, naj ljudje območje zapustijo. Družina ni s seboj vzela ničesar razen belih zastav, s katerimi so mahali na poti do šole UNRWA, kamor so se zatekli. Pričakovali so, da se bodo lahko kmalu vrnili domov. V šoli je Manal namesto z odejami otroke pokrila s papirjem s flipchart table, ki jo je našla v eni izmed učilnic. "Ničesar nisem imela, da bi pokrila petmesečno hčerko, nisem je mogla ogreti," je povedala. Naslednji dan so končno dobili hrano in odeje.

Govorilo se je o veliki škodi na hišah v njeni skupnosti in sčasoma je opustila upanje, da se bo vrnila k še stoječi hiši. "Hvaležni smo, da nas je UNRWA oskrbel s hrano in vodo, ampak pogoji so bili zelo natrpani in to ni bil dom. Le za domom smo hlepeli." Ko so se vojaške sile umaknile, se je družina vrnila domov in videla, da so njihovo hišo pokopale ruševine sosednjega bloka, ki je bil zadet med napadom. Kovačnica Manalinega moža je bila povsem uničena.

Z otroki je šla k svoji sestri. Registrirala se je pri lokalnih oblasteh in dva tedna po prekinitvi ognja so jo obvestili, da ji je bil dodeljen šotor v novem taborišču v Al-Attatri, več kilometrov stran od njenega doma. Družina je od UNRWA in lokalnih oblasti prejela finančno pomoč, a še naprej biva v šotorskem taborišču v zelo težkih pogojih: "Prvi šotor je pušal in bilo je zelo mrzlo. Nadomestni šotor je boljši, ampak v njem je zelo vroče in polno je muh." Taborišče ima začasne montažne sanitarije za ženske in za moške, oskrba z vodo pa je nezanesljiva.

Manalin 9-letni sin je nekaj časa še obiskoval svojo staro šolo, a je razdalja predstavljala problem.

UJETO

Manal pove tudi, da je sin začel lulati v posteljo in kazati druge znake duševne stiske. Trpelo je njegovo učenje, poslabšale so se mu ocene, bil je izoliran od prijateljev. Tudi Manal je ob pogovoru povedala, da se ne vidi več s prijatelji in sosedi. Njena socialna mreža in podporni sistem sta razpadla in počutila se je, kot da več ne obstaja.

"Na začetku dneva samo upam, da se bo lahko tudi zaključil. Zaskrbljena sem, ne vem, kaj bo prinesla prihodnost." Z družino je bila na seznamu UNRWA za obnovo hiše, a se zaradi blokade, ki otežuje uvoz gradbenega materiala, do pogovora izgradnje še ni začela.

SA'EED AS'AD – KHALLET SAKARIYA, BETLEHEM

Sa'eed je lastnik vrtnarije blizu Betlehema, v območju C Zahodnega brega. 8. septembra 2015 so izraelske oblasti porušile njegovo obrt ter zaplenile večino mladih dreves in rož.

Vrtnarija ni imela izraelskega gradbenega dovoljenja, ki ga je Palestincem skoraj nemogoče dobiti. Kakšno leto pred tem so mu oblasti izdale nalog za zaprtje. Posledično je 17 ljudi iz Sa'eedove družine in družin njegovih sinov, od katerih je 9 bilo otrok, utrpelo velike finančne izgube. To je bil njihov glavni vir prihodka.

ZAKIA ABU ALYA – AL-MUGHAYYIR, RAMALA

"Ta zemlja je bila naš edini vir prihodkov. Na njej smo z možem in sinovi trdo delali; posadili smo oljke, mandljevce, fige. Po 20 letih trdega dela je bil končno čas, da se nam naložba povrne, potem pa so tukaj ustanovili naselbino in začele so se izgube." To je povedala Zakia, ko smo jo spoznali leta 2013.

Ustanovitev bližnje naselbine leta 1998 je imela za njeno vas, al-Mughayyir, številne humanitarne posledice. Palestinske družine, ki imajo v okolici kmetijske površine, so tarča nasilnih napadov s strani izraelskih naseljencev, kadar se približajo svoji zemlji. To

pomeni tako fizične napade kot poškodovanje dreves in lastnine. Izraelska vojska je za Palestince prav tako uvedla omejitve pri dostopu do nekaterih njiv in pašnikov v bližini naselbine.

FAT-HALLAH ABU RIDAH – QARYUT, NABLUS

Vas Qayrut v bližini Nablusa je zaradi izgradnje izraelske naselbine od zgodnjih 80. let do danes izgubila velik del zemlje, njeni prebivalci pa so tarča pogostih napadov naseljencev. Ti incidenti resno ogrožajo njihovo fizično varnost in preživetje. Med januarjem in septembrom 2011 je OCHA v vasi zabeležil 16 takšnih incidentov z žrtvami ali premoženjsko škodo.

Fat-hallah je kmetovalec, ki je utrpel škodo v napadu, ki se je zgodil 6. oktobra 2011. Ko smo se z njim kmalu po napadu pogovarjali, je rekel: "Teh 80 poškodovanih dreves imam za svoje otroke. Z ženo sva jih posadila pred 15 leti in jih vzgajava skupaj z otroki. Žena in hči sta včasih na glavi nosile vodo 300 metrov daleč, da smo lahko namakali drevesa, jaz pa sem z otroki zbiral kamne, iz katerih smo gradili te majhne zaščitne zidove. Vedno smo skušali zaščititi zemljo in drevesa, ampak tokrat so prišli ponoči.

Izraelske sile nam omejujejo gibanje po vasi, da bi zaščitili naseljence, medtem ko nam ti uničujejo zemljo. To se je zdaj zgodilo že petič; kakšnih 20 dni nazaj so me naseljenci ustrelili v nogo in udarili moja dva sinova."

MUFEED SHARABATI – H2, HEBRON

Mufeeda, očeta petih otrok, smo spoznali leta 2013 pri 47 letih. Živi v stari trinadstropni hiši na ulici Al-Shuhada, skupaj z bratom in materjo. Ta ulica je včasih bila gosto naseljeno območje in glavna komercialna žila Hebrena. Leta 1994 je po pokolu 29 Palestincev s strani izraelskega naseljence Izrael ulico zaprl za palestinski promet; kasneje, po drugi intifadi leta 2000, je bila večina ulice zaprta še za palestinske pešce, skupaj s stotinami trgovin.

Izraelske oblasti so te omejitve opravičile kot zaščitno mero za Izraelce, ki živijo v naselbinah vzdolž ulice; te naselbine so v neskladju z mednarodnim pravom.

"Naše življenje na tej ulici je skoraj kot zapor," pove Mufeed. "Vsakič ko vstopimo ali zapustimo ulico, moramo skozi nadzorno točko, kjer nam pregledajo stvari. Naši otroci so oropani otroštva. Ne morejo se prosto igrati z žogo ali se voziti s kolesi po ulici, ker jih naseljenci skoraj vedno nadlegujejo. Izraelske sile nam vdrejo v hišo, kadar se jim zahoče. Vsakič ko se v ulici kaj zgodi, so obtoženi in izprašani naši otroci. Ko potrebujemo nujno zdravstveno pomoč, mora rešilec najprej dobiti dovoljenje, da pride do nas. Počutimo se izolirano, prijatelji in sorodniki nas ne obiskujejo, ker tako težko pridejo sem.

Tukaj ni nič normalnega, ampak na koncu dneva je to moja hiša. Podedoval sem jo po očetu in veliko mi pomeni; tukaj sem se rodil, tukaj je večina mojega življenja in spominov. Ne bom odšel, dokler ne umrem."

SABRIN NASASRA – KHIRBET TANA, NABLUS

Sabrin in njena družina so 23. marca 2016 postali brezdomci. To se je zgodilo, ko so izraelske oblasti uničile 53 stavb v palestinski skupnosti Khirbet Tana. Šlo je za enega največjih tovrstnih incidentov, odkar je OCHA leta 2009 pričel sistematično slediti rušenjem. Porušene stavbe so zajemale 22 domov, posledično pa je brez doma ostalo 87 ljudi, od tega 35 otrok in 22 žensk.

Zgornja fotografija, na kateri sta Sabrin in njena sestra Farah, je bila posneta po incidentu. 3. januarja 2017 so Sabrin in njena družina ponovno izgubili dom, tokrat šotor v zavetišču, ki so ga postavili po omenjenem rušenju. Takrat je nastala naslednja fotografija.

V tem rušenju so izraelske oblasti uničile 49 stavb in objektov, vključno s 30 objekti, ki so bili družinam donirani. Tokrat je brez doma ostalo 8 družin s skupno 50 člani, od tega 22 otrok. Prizadetih je bilo še dodatnih 10 družin s skupno 72 člani, od tega 35 otrok.

Vas Khirbet Tana se nahaja na območju, ki ga je Izrael razglasil za vojaško cono. Vsem tamkajšnjim družinam je v letu 2016 vsaj enkrat grozilo rušenje; med februarjem in aprilom so oblasti izvedle štiri serije rušitev. Vsega skupaj je OCHA v Khirbet Tani zabeležil 13 rušenj med leti 2010 in 2017.

MOHAMMAD AL-QUNBAR – SURKHI QUNBAR, VZHODNI JERUZALEM

Surkhi Qunbar je majhna soseska na »jeruzalemski« strani ločitvenega zidu med Zahodnim bregom in Izraelom. Imenuje se po dveh družinah, ki ju je Zid ločil od preostanka soseske as-Sawahira ash-Sharqiya.

Čeprav se nahaja na območju, ki ga je Izrael enostransko priključil svojemu ozemlju, vsi prebivalci niso dobili jeruzalemskih dokumentov; nekateri imajo dokumente Zahodnega brega, kar pomeni, da lahko v lastnih domovih »legalno« živijo le, če jim Izrael izda posebno dovoljenje. Člani skupnosti ne morejo prosto v preostale dele Vzhodnega Jeruzalema, prav tako jim je močno omejen dostop do preostanka Zahodnega brega.

OPOMBA: Sredi leta 2015, približno leto dni po tem, ko je bil ta primer prvič objavljen, je bila odstranjena tukajšnja nadzorna točka, a se je na cesti pojavil znak, ki je omejeval promet po njej. Odstranitev nadzorne točke je kljub temu močno olajšal dostop in gibanje skupnosti Surkhi Qunbar.

Na tem prostoru pa je stekla tudi gradnja dela Zidu, ki bi od skupnosti Abu Dis odrezal nekdanji hotel Cliff v lasti družine Ayyad. Hotel je leta 2003 zasegla

izraelska vojska in ga spremenila v vojaško bazo, lastnik Ali Ayyad pa se zanj že dolga leta bori na sodišču.

FUAD JABO – KHIRBET KHAMIS, BETLEHEM

V Khirbet Khamisu zdaj živi nekaj ducatov ljudi. Gre za eno od več skupnosti, ki jih je Izrael enostransko priključil svojemu ozemlju in jih vključil v jeruzalemsko upravo. Za razliko od nekaterih Palestincev v priključenih območjih pa so prebivalci Khirbet Khamisa dobili dokumente Zahodnega brega namesto jeruzalemskih. To pomeni, da so po izraelskih zakonih »ilegalni prebivalci« v lastnih domovih.

55-letni oče petih otrok Fuad Jado pravi: »Khirbet Khamis je postal zapor na prostem. Naša življenja so postala zelo zapletena. Pod ogromnim pritiskom smo, psihološko, finančno in socialno. Ne smemo delati v Izraelu, čeprav so našo skupnost ilegalno priključili in nas odrezali od preostanka Zahodnega brega, ki je zdaj na drugi strani Zidu. To je vsem spremenilo življenje. Naši otroci morajo na primer dnevno skozi nadzorne točke, da pridejo do šole.

Nobenih trgovin nimamo, kar pomeni da moramo hrano uvažati iz Betlehema, količine pa so omejene, še posebej pri mlečnih izdelkih. Vojaki nam izdelke včasih zmečejo proč, če menijo, da količina presega našo vsakdanjo porabo, včasih pa jih vržemo proč sami, ker tako dolgo čakamo na dovoljenje za vstop. Kaj naj naredimo? Ne dovolijo nam, da bi nakupovali v Jeruzalemu, zato včasih nimamo druge izbire, kot da se zanesemo na prijatelje iz Jeruzalema, da nam kaj kupijo, ali da tvegamo in gremo sami po nakupih.«

Še največji problem pa je omejen dostop do nujnih storitev in služb, kot so medicinska pomoč in gasilci. Večkrat je že prišlo do tragičnih posledic, ko niso mogli pravočasno do pomoči: Fuad Jado pove, da je leta 2005 umrla njegova 70-letna mati, ker rešilec ni mogel do nje po tem, ko jo je doletela kap.

»Poklical sem Rdeči polmesec

v Betlehemu, kjer so mi rekli, da morajo od izraelske uprave najprej dobiti dovoljenje, da lahko rešilec skozi nadzorno točko pelje do Khirbet Khamisa, in da lahko to traja tudi do eno uro. Nato sem poklical izraelsko reševalno službo v Jeruzalemu, ampak so mi rekli, da ne morejo k nam, ker živimo na mejnem območju, ki ga ne pokrivajo.

Ni mi preostalo drugega, kot da mati nesem v naročju s pomočjo nečaka. Skoraj kilometer sva prehodila, preden sva našla odprtino v Zidu. Mati sva pustila tam in šla poiskati taksi, ki bi jo peljal v Betlehem. Ko sva se vrnila, je bila mrtva. V bolnišnici so nama rekli, da sva jo pripeljala prepozno. Izraelski rešilec bi iz naselbine Gilo do nas potreboval samo tri minute; mogoče bi jo še lahko rešili.«

DRUŽINA TARKYAKI – VZHODNI JERUZALEM

Dom Amjada in Asme' Tarkyaki ter njunih treh otrok je bil leta 2009 porušen. Kmalu zatem je Amjad povedal, kako je vse skupaj odšlo.

»12. oktobra 2009 okoli pol osmih zjutraj je žena otroke peljala v šolo, jaz pa sem še spal. Obmejna policija me je zbudila in mi ukazala, naj grem ven. Ko se je žena vrnila in zagledala policijo in buldožer, je vedela, kaj se dogaja. Policija ji ni dovolila, da bi stopila na dvorišče in zgrabila jo je panika; mislila je, da še spim, medtem ko nam rušijo hišo. Vedela je, da zaradi tablet, ki jih jemljem za srce, zelo globoko spim. Poskusila me je poklicati, ampak mi je policija zasegla telefon.

Zlomila sva se. Najtežje je bilo zaščititi otroke. Najmlajša hči, Tasneem, se je polulala v hlače, ko je gledala rušenje. Ko je sin prišel domov iz šole, je vprašal, kje je njegova čokolada, ki je bila seveda pokopana pod ruševinami. Zelo mu je težko zaradi šoka, bojim se, da bo izgubil šolsko leto.

Na dvorišču smo si postavili šotor in v njem živeli mesec in pol, ampak ko se je začela bližati zima, je postalo premrzlo. Odločila sva se, da tako ne gre več, in otroke odpeljala k mojemu bratu. Vse od takrat se selimo od sorodnika do sorodnika. Včasih moramo na

dva različna konca, ker ni dovolj prostora za celo družino.

Ruševine so še zmeraj tukaj, ampak najem buldožerja, ki bi jih odstranil, je zelo drag, pa še dovoljenje potrebuješ. Zraven naše hiše je majhen leseni hlev, kjer ima brat konja. Policija ga ni porušila; občutek imam, da še z živalmi ravnajo bolje kot z ljudmi.

Pred tremi meseci smo na mestu hiše zgradili leseno sobico ter vanjo dali vzmetnice in majhen televizor. Iz hiše ženine sestre bomo prinesli še nekaj pohištva, ki je preživelo rušenje, gradimo tudi manjšo kopalnico. Zunaj imamo še štedilnik, ampak s hrano nas večinoma oskrbujejo sorodniki. Če nam porušijo še to bivališče, ga bomo zgradili na novo. Nikamor drugam ne moremo, nimamo denarja za najem.«

KAREEM – NABI SALEH, RAMALA

Februarja 2011 smo spoznali Kareema, ki je bil takrat star 11 let. Povedal nam je, kako ga je aretirala izraelska policija.

»S skupino otrok smo stali blizu bencinske črpalke pri vhodu v Nabi Saleh. Mimo se je peljala izraelska policija in vanje sem vrgel kamen. Vozilo se je ustavilo in ven je planilo več policistov, ki so tekli za nami in me pridržali. Ženska iz vasi me je skušala zaščititi, ampak jo je policija porinila na tla. Najprej so me odpeljali do vojaškega stolpa pri vhodu v Nabi Saleh. Tam so me policisti brcnili v nogo in roko, roke sem imel zvezane za hrbtom. Potem so me odpeljali v naselbino Hallamish, od tam pa v zasliševalni center v naselbini Geva Binyamin, približno 45 minut stran od moje hiše. Tam so me peljali v sobo za zasliševanje.

Zasliševalec me je vprašal, če sem metal kamne. Odvrnil sem, da sem jih, in jim tudi povedal, zakaj: tisti teden so sredi noči aretirali mojega 14-letnega brata in zdaj se nimam s kom igrati. Bil sem jezen, zato sem vrgel kamen.

Potem so mi pokazali slike fantov in mi rekli, naj jih identificiram. Povedal sem jim, da jih ne poznam, ker niso iz naše vasi. Vse skupaj je trajalo okoli 15 minut, a sem po

UJETO

zaslišanju moral čakati še 2 uri, da je po mene lahko prišel oče. Nihče od družine ni smel biti z mano.»

AMNEH – BIR NABALA / TEL AL 'ADASSA, JERUZALEM

Člani beduinske skupnosti Bir Nabala / Tel al 'Adassa že desetletja živijo med Ramalo in Jeruzalemom, vse odkar so bili pregnani iz območja, ki je pripadlo Izraelu, nato pa še z Zahodnega brega. Od sredine 90. let živijo na obrobju upravne meje Jeruzalema. Izrael jih kljub temu smatra za ilegalce, saj imajo dokumente Zahodnega brega. Za življenje na tem prostoru bi potrebovali posebna dovoljenja.

Leta 2007 so izraelske oblasti tudi na tem območju zaključile z gradnjo Zidu, ki naj bi preprečeval napade na Izraelce. Skupnost je ostala na »jeruzalemski« strani, s čimer je odrezana od kraja Bir Nabala in preostanka Zahodnega brega, istočasno pa legalno ne more vstopiti v Vzhodni Jeruzalem.

Leta 2013 smo spoznali takrat 45-letno Amneh. Povedala je: »Po izgradnji Zidu leta 2007 so se naši življenjski pogoji poslabšali in življenje se nam je obrnilo na glavo. Ostali smo izolirani, ujeti med dvema krajema, Ramalo in Jeruzalemom, ne moremo pa ne v enega ne v drugega. Ločitev je bila težka za vse. Vseskozi smo trpeli tudi nadlegovanje in ustrahovanje s strani izraelskih oblasti, češ da naj zapustimo skupnost.«

Poleg omejevanja dostopa se je skupnost soočala tudi z rušenjem

hiš zaradi pomanjkanja izraelskih gradbenih dovoljenj. Do leta 2013 so se vse družine preselile na Zahodni breg, kjer je skupnost pristala na dveh lokacijah. Amneh je pojasnila, zakaj so odšli: »Napisali so nam kazni in naloge za rušitve objektov. Ko so nam vse porušili, so nam Izraelci grozili, da če se ne preselimo na drugo stran Zidu, bomo dobili še višje kazni in da smo lahko tudi aretirani.

Iskreno povedano nismo zmožni plačati nobene kazni, nimamo denarja. Dva sinova imam, ki se šolata na univerzi, in še vedno nisem poravnala njune šolnine. Ves denar, ki ga imam, mora biti namenjen njima in ne izraelskim oblastem. Zato smo se odločili, da se preselimo v upanju na boljše pogoje in konec zastraševanja.«

Sprašuje se: »Je to naša usoda? Je moja usoda življenje v negotovosti, brez kančka upanja, da bom lahko živela v dostojanstvu in s spoštovanjem?«

AHMAD DIWAN – BEIT IJZA, ENKLAVA BIDDU, JERUZALEM

Leta 2012 smo govorili z Ahmadom Jubranom Diwanom, vodjo vaškega sveta v Beit Ijzi, ki ga poznajo tudi pod imenom Abu Al 'Abed. Z njim smo se srečali, da nam pove o kmetovalcih iz njegove skupnosti, katerih kmetijske površine so ostale izolirane zaradi Zidu.

»Zid je bil tukaj zgrajen leta 2004. Pod sabo je pokopal 340 dunumov zemlje, za njim pa je ostalo 860 dunumov,« pove Ahmad, ki

dodaja, da tam rastejo različne vrste sadja in zelenjave, vključno z olivami, grozdem, mandlji in paradižnikom.

»To območje je bilo žitnica regije, ki je hranila Jeruzalem s predmestji. To je grozdje, ki raste za Zidom in do katerega kmetje ne morejo. Ne morejo obirati sadov, zato jih pojedjo divje svinje, ptice in druge živali. Grozdje, olive in fige, ki se obirajo prav v tem času, zahtevajo dnevne obiske. So kot dojenček na prsih matere, ki ga je potrebno hraniti vsako uro ali vsakič, ko zajoče. Do zemlje bi potrebovali dostop vsak dan, brez ovir.«

MUHAMMAD ABDEL AZIZ – QARYUT, NABLUS

Do palestinskega nasada oljk v odročnem in izoliranem delu vasi Qaryut, ki se nahaja v bližini

naselbine Eli, vodi surova in ovinkasta pot v hrib. Tam je bilo 9. oktobra 2012 posekanih na ducate prastarih oljk. Kmalu zatem smo obiskali Muhammada, da nam pove, kako je to vplivalo na njegovo družino.

»Ta drevesa so stara več stoletij. Podedoval sem jih od očeta, ki jih je podedoval od mojega dedka. Naš edini vir preživetja so. Nimamo prostih njiv, kjer bi lahko posejali pšenico ali ječmen.

Nekaj dni pred obiranjem so prišli naseljenci in kot lahko vidite, so posekali ta drevesa in tista za njimi, ki so stara več sto let. Prišli so iz tiste naselbine blizu nas, nekaj sto metrov stran, in posekali okoli 140 dreves. Dva dni po tem so se vrnili in jih polili z bencinom in nedaleč stran požgali več dreves. To seveda močno prizadene kmete, saj so ta drevesa edini vir, iz katerega se lahko preživljajo.«

VIRI:

Članek je bil preveden in povzet po projektu »1967–2017: 50 Years of Occupation« Urada Združenih narodov za usklajevanje humanitarnih dejavnosti na okupiranih palestinskih ozemljih ob 50-letnici izraelske okupacije. Projekt z navedenimi viri in dodatnim gradivom je v izvirniku v celoti dostopen na naslovu: <https://www.ochaopt.org/50Stories/>

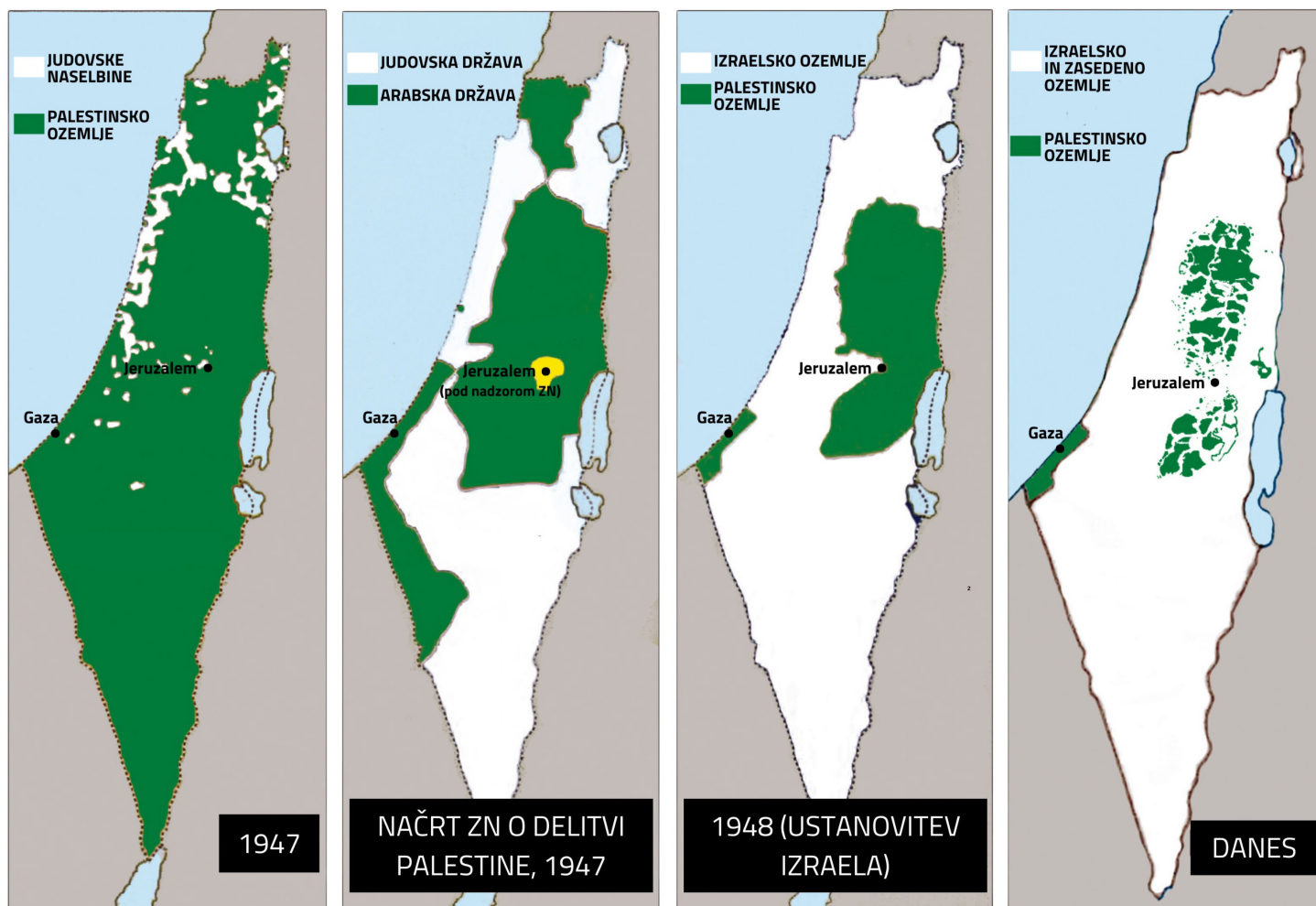

Avtor: Matej Behin

STOLETJE BRISANJA PALESTINE

ČASOVNICA KOLONIZACIJE IN OKUPACIJE PALESTINSKIH OZEMELJ NAS OPOMINJA, DA NE GRE ZA KONFLIKT DVEH ENAKO KRIVIH STRANI ALI DIPLOMATSKI GORDIJSKI VOZEL, AMPAK ZA NAČRTO ZATIRANJE IN NASILJE NAD PALESTINCI

V zadnjih dejanjih 1. svetovne vojne, ko je britanska vlada z Balfourjevo deklaracijo podprla idejo o ustanovitvi judovske države (kar je tri desetletja kasneje posredno omogočilo nastanek Izraela), je bilo palestinsko ljudstvo pahnjeno v stoletni konflikt, sponzoriran s strani Zahoda, ki je pomenil desetletja kolonizacije, krčenja ozemlja, razseljevanja, etničnega čiščenja, vojaške okupacije in sistemskega nasilja.

Ob poudarjanju spodaj orisanega zgodovinskega konteksta kot podlage za Izraelov genocid nad Palestinci, ki traja že deveti mesec, pa je na mestu vprašanje, koliko dejstev, slik, pričevanj in žrtev bo še potrebnih, da se moriji in kolonizaciji dokončno naredi konec.

1917

Palestinski Arabci predstavljajo večino prebivalstva Palestine, ki je tedaj del Osmanskega cesarstva. Velika Britanija z Balfourjevo deklaracijo podpre ustanovitev judovske države v Palestini, Osmanom pa napove vojno.

1920 – 1922

Po porazu Osmanov in koncu 1. svetovne vojne dobi Velika Britanija mandat za vodenje Palestine in današnje Jordanije. Slednja je izvzeta iz bodoče judovske države in dobi delno avtonomijo, Palestina pa pride pod britansko upravo, ki bo trajala naslednji dve desetletji.

1923 – 1947

Palestinci se uprejo kolonialni upravi in vse bolj množičnemu priseljevanju Judov. Britanci zaradi konfliktov med skupinama priseljevanja omejijo s kvotami in upor zadušijo. Mednarodna podpora ustanovitvi judovske države se medtem v času 2. svetovne vojne in holokavsta poveča.

1947

Velika Britanija napove konec mandata. Generalna skupščina ZN sprejme načrt o delitvi Palestine na dve državi, judovsko in arabsko, ter mednarodni Jeruzalem z okolico pod nadzorom ZN.

Palestinci delitvi nasprotujejo. Takoj po sprejetju resolucije izbruhne vojna, ki pomeni začetek številnih množičnih pregonov in pokolov Palestincev.

1948

14. maja 1948 se tudi uradno konča britanski mandat. Vodstvo Judov v Palestini razglasi ustanovitev Izraela, ki do konca vojne leta 1949 zajema 78% ozemlja mandatarne Palestine – vključno z več kot polovico ozemlja, ki bi po neuresničenem načrtu ZN pripadlo palestinski državi.

Gazo zasede Egipt, Zahodni breg z Vzhodnim Jeruzalemom pa sedaj neodvisna Jordanija.

1947 – 1949

Med vojno je ubitih več kot 15.000 Palestincev, pregnanih in razseljenih pa več kot 750.000. Izraelske sile načrtno uničijo tudi več kot 400 palestinskih naselij, več tisoč krajevnih in zemljepisnih imen zamenjajo hebrejska.

Dogodek nosi ime nakba (arabsko "nesreča, katastrofa") in predstavlja enega vidnejših primerov etničnega čiščenja Palestincev. Izraz nakba se bolj splošno uporablja tudi za sistematično nasilje, ki ga Izrael izvaja nad Palestinci vse do danes, vključno z zatiranjem palestinske identitete, kulture ter političnih in človekovih pravic Palestincev na okupiranih območjih.

1967

Izrael zasede Gazo in Zahodni breg, kot tudi Sinaj v Egiptu in Golansko višavje v Siriji; s tem si ozemlje poveča za 70.000 km². Pregnanih je 300.000 Palestincev.

S Sinaja se Izrael umakne leta 1982, Golansko višavje – tako kot Gaza in Zahodni breg – pa ostaja pod okupacijo.

1967 – DANES

Palestinci živijo pod izraelsko okupacijo v Gazi in na Zahodnem bregu, edinih preostalih palestinskih ozemljih. Podvrženi so sistemskemu nasilju s strani izraelskih oblasti, ki poleg številnih drugih kršitev človekovih pravic zajema politiko segregacije, ki spominja na apartheid.

Zahodni breg je po sporazumih iz Osla iz 90. let razdeljen na tri območja: območje A s palestinsko avtonomijo, območje B z delno palestinsko avtonomijo in območje C pod izraelskim nadzorom; Vzhodni Jeruzalem je priključen Izraelu. V praksi je gibanje Palestincev oteženo zaradi vojaških nadzornih točk in ločitvenega zidu, ki poteka skozi že tako ali tako razdrobljene in izginjajoče palestinske skupnosti. Izrael na

Zahodnem bregu gradi tudi nezakonite naselbine, katerih prebivalci redno ustrahujejo in trpinčijo lokalne Palestine.

Kljub uradnemu umiku izraelskih sil leta 2005 se okupacija Gaze od leta 2007 medtem nadaljuje v obliki blokade, s katero Izrael nadzoruje 2,3 milijona ljudi, vključno z oskrbo z vodo, hrano in elektriko. Prav tako je od leta 2008 izvedel več vojaških operacij, ki so dodatno poslabšale begunsko krizo ter življenjske razmere.

Po napadu Hamasa oktobra 2023 je Izrael odredil popolno blokado Gaze in pričel z novo vojaško operacijo, ki stopnjuje obstoječe nasilje nad Palestinci: samo od oktobra do danes je bilo ubitih več kot 36.000 ljudi, več kot 10.000 je pogrešanih, zaradi izraelskih napadov je notranje razseljene 80% populacije Gaze. Stopnjuje se tudi nasilje na Zahodnem bregu.

Foreign Office,
November 2nd, 1917.

Dear Lord Rothschild,

I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of sympathy with Jewish Zionist aspirations which has been submitted to, and approved by, the Cabinet

"His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country"

I should be grateful if you would bring this declaration to the knowledge of the Zionist Federation.

Besedilo deklaracije, s katero je leta 1917 britanski zunanji minister James Balfour v imenu vlade podprl ustanovitev judovske države na ozemlju Palestine. Deklaracija je kasneje posredno omogočila ustanovitev Izraela.

AGENCIJA ZDRUŽENIH NARODOV ZA POMOČ IN ZAPOSLOVANJE PALESTINSKIH BEGUNCEV NA BLIŽNJEM VZHODU (UNRWA) JE NAMENJENA PALESTINCEM, KI SO POBEGLI ALI BILI PREGNANI LETA 1948 V NAKBI, V ŠESTDNEVNI VOJNI LETA 1967 IN V DRUGIH KASNEJŠIH DOGODKIH. LETA 2019 JE BIL PRI AGENCIJI S STATUSOM BEGUNCA REGISTRIRANIH VEČ KOT 5,6 MILIJONA PALESTINCEV: NAJVEČ, PO 2 MILIJONA, JIH JE ŽIVELO V JORDANIJ IN GAZI. ŠTEVILKA NE VKLJUČUJE TISTIH NOTRANJE RAZSELJENIH OSEB, KI SO OSTALE NA OZEMLJU, KI JE PRIPADLO IZRAELU.

NAMENITE DEL
DOHODNINE
ZA RAZVOJ OBČASNIKA!
OBRAZEC NAJDETE NA
WWW.INDIJANEZ.SI

OBČASNIK INDIJANEZ
INDIJANEZ #17 JUN 2024
CENA: 0 EUR
IZDAJA IN UREJA:
DRUŠTVO INDIJANEZ
OB ŽELEZNICI 16, MARIBOR

PODPIRAJO NAS:
- URAD RS ZA MLADINO
- ŠOUM
- MESTNA OBČINA MARIBOR

INDIJANEZ

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE
URAD RS ZA MLADINO

MESTNA OBČINA MARIBOR